

POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

Leto VIII. — Štev. 44.

Murska Sobota, 8. novembra 1956

Cena din 10.—

OB SPLOŠNI STANOVANJSKI PROBLEMATIKI V OKRAJU

Družbena sredstva naj gredo v družbene namene

Sredstva občinskih skladov za stanovanjsko izgradnjo bodo znašala po letošnjem družbenem načrtu 148 milijonov 487 tisoč dinarjev. Do prvega oktobra letos je bilo izvršenih za 84 milijonov 717 tisoč dinarjev teh sredstev. Doslej je bilo odobrenih za 71 milijonov 550 tisoč dinarjev kreditov, potrošenih pa je bilo 44 milijonov dinarjev.

Predvsem v krajih, kjer so sedeži občin, je gradbena dejavnost zelo živahna, toda pri samem načinu investiranja v stanovanjsko izgradnjo ni prave orientacije. Kljub temu, da smo tako v M. Soboti kakor tudi v drugih večjih krajih že poskušali uvesti stanovanjske zadruge, ki bi naj odpravile problem neenačnega uničevanja obdelovalnih parcel, omilile — predvsem v mestih — vprašanje vodovodov, elektrifikacije, cestišč itd., te stanovanjske zadruge niso našle pravega odmeva, čeprav je težnja po gradbeni dejavnosti zaradi pomanjkanja stanovanj še vedno precej vprašljiva. Zakaj stanovanjske zadruge

doslej še niso uspeli, dokazuje tudi to, da je v okraju v gradnji 72 privatnih stanovanjskih hišic, za katere je bilo porabljenih do oktobra okrog 20 milijonov dinarjev sredstev iz občinskih skladov za stanovanjsko izgradnjo. V M. Soboti je takih gradenj 25, v Lendavi

16, v Radgoni 14, v Ljutomeru 15, v Beltincih 1 in na Cankovi 1. Potem je razumljivo, da stanovanjske zadruge ne morejo dobiti prave življenjske slike kljub mnogoterim prednostim pred manjšimi privatnimi

mi gradnjami. Ta problematika kaže, da bodo morali občinski ljudski odbori v prihodnje usmerjati vsa sredstva za stanovanjsko izgradnjo po načelu: družbena sredstva v družbene namene.

Kljub temu, da je stanovanjsko vprašanje še vedno precej pereče, se dogaja tako. Posojilomalec najame kredit za dvostanovanjsko hišico, dogradi samo eno stanovanje, drugo pa pusti nedograjeno in to zato, da mu stanovanjska skupnost ne more dodeliti stanovalca. Taki namenoma nedograjeni deli stanovanjskih hišic, vežejo težke milijone družbenih sredstev, ki bi jih lahko z boljšo investicijsko politiko porabili bolj smotrno, kar bi marsikateremu večjemu kraju v okraju omogočilo dati stanovanja tudi vsem tistim državljanom, ki še vedno morajo živeti v neprimernih stanovanjih.

Stanovanjski skladi in koriščenje teh sredstev letos, ko je pravzaprav šele pričel funkcionirati novi način kreditiranja, nam mora biti šola za prihodnje. Predvsem velja to za občinske ljudske odbore, ki po lastni uvidevnosti trošijo sredstva teh namenskih skladov.

Danes zvečer v M. Soboti

OBCNI ZBOR DPD »SVOBODA«

Upravni odbor Delavsko-prosvetnega društva »Svoboda« v M. Soboti je sklical redni letni občni zbor članov za danes, v četrtek, ob 9. uri zvečer v dvorani hotela »Zvezdica«.

Na občni zbor so vabljeni člani in simpatizerji društva.

Tretje tromesečje v našem gospodarstvu

Močno zvišanje industrijske proizvodnje

Po podatkih Zveznega zavoda za statistiko se je v zadnjih mesecih zvišala predvsem industrijska proizvodnja, povečal se je promet v trgovini, raven cen pa je ostala v glavnem neizpremenjena.

Proizvodnja v industriji se je znatno povečala v avgustu in septembru in to za 9% v primerjavi z lanskim letom.

Najbolj je narasla proizvodnja sredstev za delo ter materiala za reprodukcijo, manj pa proizvodnja potrošnega blaga.

Ustrezno s povečanjem proizvodnje se je povečalo tudi število zaposlenih, kar dokazuje, da se delovna storilnost ni povečala.

Trgovina na drobno izkazuje znatno boljše rezultate kot lani.

Avgusta je bil celotni promet za tri milijarde višji od lanskega. Enak promet izkazuje tudi mesec september in prva polovica oktobra.

Raven cen je ostala v zadnjih mesecih, v primerjavi z lanskim letom skoraj neizpremenjena, razen pri nekaterih proizvodih črne metalurgije. Indeks cen na drobno je ostal neizpremenjen.

Gradbena proizvodnja po vrednosti je znašala v tretjem tromesečju nekoliko manj kot lani. Pri tem so bila bolj prizadeta gradbena dela za družbeni standard kot za kapitalno izgradnjo. Gradbena dejavnost se je naobli zmanjšala v Sloveniji in Črni gori.

Bojan Gorenc — odhaja

Te dni je odšel na novo službeno mesto v Maribor dosedanji načelnik Tajništva za notranje zadeve OLO M. Soboti tov. Bojan Gorenc.

Malo je med nami ljudi, ki bi obogatili s preizkušnjami našega narodnoosvobodilnega boja lahko tako čvrsto pomagali pri uveljavljanju socialističnih družbenih odnosov v letih po vojni. Tov. Gorenc je bil eden izmed takih redkih ljudi.

V Mursko Soboto je prišel meseca junija 1954 leta. Kot bорец

NOV in kot napredno usmerjen urednik naših družbeno političnih teženj je bil že takoj po prihodu v M. Soboti izvoljen v politično vodstvo okrajja kjer je bil tudi ves čas do odhoda član sekretariata ZKS in okrajnega odbora SZDL. S svojim delom tako na službenem položaju kot v okrajnem komiteju, in v drugih družbeno političnih organizacijah, je s tehtnimi predlogi doprinesel k socialistični preobrazbi naših krajev, ki ga končno lahko prištevamo med svoje domačine saj je preživel precej časa v M. Soboti.

Zelimo, da bi bil tov. Gorenc tudi na novem službenem mestu nosilec naprednih idej naše socialistične družbene ureditve.

VREMENSKA NAPOVED

od 9. do 18. novembra

Proti koncu tega tedna nadavljajo snežne deloma do nižin. V začetku prihodnjega tedna približno dvodnevno izboljšanje. Od srede dalje nastopajo neugodni razvratini, ki bodo obilne sredi in proti koncu tedna. Obenem se bo močno ohladilo in snežilo bo tudi v nižinah. Ob zaključku tedna prehodna razjasnitev in ohladitev.

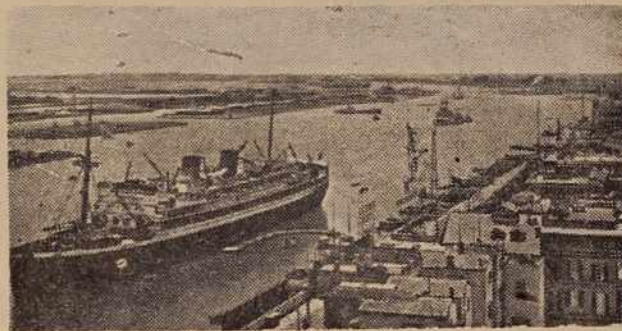
Dr. V. M.

Časa ni mogoče zajeziti s tanki in križarkami

V tem tednu, ko so ves svet pretresle eksplozije bomb in topovsko bobnenje, smo se znova zamislili nad človeštvom. Vsa dobra prizadevanja za mir in sožitje narodov so se zamajala v temeljih Združenih narodov. Bombniki, tanki, križarke in vsa, z jeklom okovana sila, polna smodnika, se je zarežala v svet, še vedno pretresen od razdejanj in nečlovečnosti poslednje svetovne vojne. Ali je na pragu jutrišnjega dne novo svetovno pustošenje? Odgovarjamo z odločnim: Ne sme biti! Toda ali moremo odločiti tako? Večina držav tega našega sveta, torej velika večina človeštva se je odločila za mir. Ta velika večina ljudstev je ukazala Veliki Britaniji, Franciji in naščevanemu Izraelu, naj prenehajo z nasiljem in vojno. Tako so ukazali Združeni narodi, toda nihče jih ni poslušal; nihče od treh napadalcev. Vsem trem vladam ni mar tega, kar v bistvu želijo tudi njihovi lastni narodi, njihova ljudstva.

Pravijo, da gre za Sueški prekop, za mirno plovbo po njem in za to, da bo v močnih rokah. Tako so govorili tudi pred šestdesetimi leti, ko se je okupacija tega dela Egipta prvič začela. Tudi takrat so rekli, da je ukrep le začasen. Toda ne gre le za Sueški prekop. Gre za mnogo več. Angleži so menili, da je sedaj najbolj ugoden trenutek za krpanje njihovega razpadajočega leva na Bliznjem vzhodu in na Vzhodu sploh. Francozi so zaskrbljeni nad zlato jamo, ki se jim izmika izpod nog. Radi bi videli Severno Afriko, kako kleči pred njimi v večni kolonialni pokorščini. Na poti jim je Naser, ki je postal simbol svobode tamkajšnjih ljudstev. Z bombami in rafali bi ga radi strli in izbrisali iz zgodovine. Tudi Hitler je hotel zbrisati s svetovnega zemljevida ljudstva, toda uspelo mu je le to, da si je dal narediti nove zemljevide, ki jih je po svoje pobarval z germansko-nacistično barvo. Toda ta barva se na teh zemljevidih ni obdržala. Tako se ne bodo obdržale niti kolonije, niti Commonwealth (Britanska skupnost narodov), seveda tudi intrige ne, saj se Izrael že kesa.

Angleško ljudstvo že vzklika: Eden mora odstopiti! Seveda, eden mora odstopiti svoj prostor mnogim — položaj, na katerem se je izkazal s hazarderstvom (nespametno igro, v kateri je zaigral ugled svoje dežele, in njen vpliv tam, kjer ga je hotel utrditi). V francoskem

Port Said - pristanišče ob vzhodu v Sueški prekop

parlamentu so se igrice odločili za vojno, med tem ko se vlade menjajo zaradi vina in moka; vlade dežele, ponosne na visoko kulturno raven, vlade, ki se ne ustrašijo grozodejstev povsod tam, kjer ljudstva zahtevajo svobodo.

Prav zares — sila svoj namen doseže, toda s tem, da zmaga orožje, vojna nikdar še tudi ni dobljena. Zmaga je pač vselej le zunanji blišč v vseh akcijah, ki sodijo v vrsto agresije na Sueškem prekopu. Vojna na Bliznjem vzhodu se je začela, toda kako se bo končala? Vedno vemo samo to, kako se vojna začne! Morda je Eden z Molletom proučil vse, kar je v tej vojni mogoče proučiti: da bodo naftovodi prenehali natakati njihove sode z nafto, da egiptovska vojska ne bo vzdržala njihove skupne invazije, da ... Toda, da je zdaj arabski svet bolj enoten kot kdaj koli prej, da zdaj najbolj ceni svojo svobodo in pravice, da je vsa Azija na strani napadenega Egipta, da je vrednost Naserja v svoji simboličnosti še bolj bleščeča, da ...

Da! Vse se je začelo s prepričanjem, da Združeni narodi niso tisto, kar bi morali biti, da so vesele odločujoče in je potemtakem glas Združenih narodov podrejen sili. V New Yorku razpravljajo, toda med tem tisoči umirajo. Mlini v New Yorku počasi meljejo! Počasi — v redu — toda ali sigurno? To je vprašanje dneva. Takšne preizkušnje se niso doživeli narodi sveta. Govora je o tem, da je treba rešiti, kar se rešiti da. Mrtvih ni mogoče obuditi k življenju, toda živi naj ostanejo živi! Sueški prekop naj zasedejo mednarodne enote in vojne naj bo konec. To je drugi sklep, medtem ko so prvega (naj vojnike sile prenehajo z ognjem) anglofrancoski politiki zavrnili. To je popuščanje: toda svet bo nekoč bolj enoten in v svojih obsodbah bolj strog in dosleden. Med tem pa mora po Nilu preteči še mnogo vode. Pa tudi po Donavi, ki je te dni sprejela mnogo krvi madžarskih rodoljubov, ki so z dobro vero umirali, toda njihova smrt doslej še ni rodila tistega, za kar so se žrtvovali.

Tanki, topovi, bombe in vojni ogenj... Olična vejica miru je za nekaj časa odstopila prostor Marsovega meču, ki uničuje v imenu Miru. Plamenica v dvignjeni roki kipa Svobodi v newyorškem pristanišču je iz brezčutnega kamna. Ali se bo spremenila v topovsko granato s tempiranim vžigalnikom? Potem pa bo tam krvaveče srce človeštva!

Mir hočemo, združeni narodi, posredujte ga, dovolj je bilo krvi, dovolj groze. Svoboda ni na baionetih! Časa ni mogoče zajeziti ne s tanki ne s križarkami. Zgodovina dvajsetega stoletja ne sme biti izpisana vsa s strojnimi rafali in bombnimi lijkami!

Jesenski pejzaž na pomurski poljanah

Ves miroljubni svet proti napadalcem EGIPTA

Vse bolj glasna zahteva v Angliji: Eden odstopi!

Po usodni seji angleškega Spodnjega doma (parlamenta), na kateri je predsednik angleške vlade Eden činično dejal, da Velika Britanija še ni v vojni z Egiptom, tem-

več da je vojaška akcija (imenovana policijska), ki sta jo sprožili njegova država in Francija. »Samo začasno značaja« in da je njen smoter »zaustaviti vojno, zaščititi

Sueški prekop in ločiti v spopad zapleteni stranki«, je zahtevala laburističnih poslancev na tej seji (Angleška vlada je napravila neprecenljivo škodo demokraciji in silam po vsem svetu. Nakopali smo si mržnjo vseh svobodoljubnih narodov. Edenova vlada naj takoj odstopi, ker je prinesla Angliji samo sramoto itd.) naletela na velik odmev v angleški javnosti. Vse bolj je očitno, da je v Angliji vedno več ljudi, ki ostro obsojajo napad na Egipt.

Znani angleški filozof in humanist Russell je ocenil Edenovo odločitev kot kriminalno norost, britanska javnost pa poseg na Sueški prekop kot »Edenovo vojno«. Iz protesta proti taki politiki je odstopil iz angleške vlade minister brez listnice Anthony Nutting. Studentje vseh važnejših angleških univerz in visokih šol demonstrirajo in tako javno obsojajo zahrbtno anglo-francoski napad na malo afriško državo, ki ponosno brani svojo neodvisnost. Vse bolj glasna je v deželi tudi zahteva delavskih organizacij po 24-urni generalni stavki v znak protesta.

Gamal Abdel Nasser:

Borimo se v imenu dostojanstva in življenja, ki ga je vredno živeti — odločno in z vsemi močmi...

Poziv Egipta vsem državam

Kairo, 6. nov. (AP). — Egiptovska vlada je davi poslala poziv vsem državam, naj pošljejo Egiptu pomoč v prostovoljcih in orožju.

Vnapadenem Egiptu: Totalen obračun z napadalcem

Besede egiptovskega predsednika Naserja: »Narod vedno triumfiruje, tudi tedaj, če je sovražnik, ki ga napada, močnejši od njega; biti mora le odločen in pripravljen na žrtve...« — so glas osega egiptovskega ljudstva, ki se je zbralo okrog svojega revolucionarnega vodstva na najtežji uri, ko je bilo na osiljeni napad potrebno odgovoriti s totalno vojno na življenje in smrt, kajti egiptovski človek se pravo dobro zaveda, da o teh odločitvah trenutkih brani svojo zemljo in svobodo. Kljub desetm stonjevanju bombnih napadov na Kairo, mesta in vasi, kjer niso bili cilji zahrbtnih napadalcov samo vojaški objekti, marveč tudi civilno prebivalstvo, cerkve, bolnišnice itd., ni v trimilijonskem Kairu prav nobene zmede ali pretirane vojne psihoze: prostovoljci v desetstotinah hladnokrono in ponosno srejemajo orožje ter odhajajo na bojišče. Med njimi je zelo mnogo mladine in okrog 10.000 žena.

Včerajšnji suženj — felah je prijel za puško, da bi branil tisto, kar si je izvojeval s svojo revolucijo. Dejanja junaškega odpora proti napadalcem so očitna in predna egiptovskega ljudstva: blizu 100 sestreljenih napadalcev letal, komandosi smrti, ki na zemlji Izraela masčujajo zahrbtni napad te dežele, notonjena francoska križarka, dva angleška rušilca in več drugih sovražniških plovilnih enot, uničene padalske enote, ki so v prnem valu izorile desant na Sueški prekop itd. Naser in z njim ves egiptovski

narod je postal tudi v krvnem boju simbol zgodovinskega spoprijema s temnimi silami kolonializma in ozeld ljudstvom Afrike in Azije. Kako se je treba boriti za spet ideal: neodvisnost in sedaj oskrnjeno pravico, biti gospodar na svoji zemlji.

Finale OZN: kolektivna kazen za napadalce

Vlada Nove Kitajske je odločno protestirala proti napadu na Egipt. Protest spremlja zahteva po takojšnji ustavitvi sovražnosti. V Kanadi je javnost nerazpoložena proti Veliki Britaniji. Časopisi pišejo, da občutijo Avstraleci strah in sramoto zaradi napada britanskih bombnikov na Kairo. V Cejlonu demonstracije. Japonska vlada je uradno protestirala. In tako tudi drugod... povsod samo ena zahteva: ustavite ogenj, da se ne bo razširil v svetovni požar!

Zadnji sklep Generalne skupščine OZN je napovedal kolektivno kazen za napadalce: ustanovitev mednarodnih vojaških sil za pomiritev na Srednjem vzhodu. Resolucijo sta predlagali Kanada in Kolumbija. Za to mednarodno akcijo so se dosedaj že izrekle Norveška, Kolumbija in Nova Zelandija, glavni tajnik OZN Hammarskjöld pa se trudi, da bi pridobil še indijsko in kanadsko vlado.

NAJNOVEJSE — NAJNOVEJSE — NAJNOVEJSE — NAJNOVEJSE

Prekinitev ognja v Egiptu

London, 6. nov. (Tanjug). Od nocoj od polnoči se prekinja ogenj v Egiptu. Predsednik britanske vlade Eden je nocoj v Spodnjem domu sporočil, da so dobile britanske oborožene sile ukaz, naj o polnoči prenehajo z boji. Istočasno je napovedal aranžmaje za odstranjevanje zaprek v Sueškem prekopu. Eden je motiviral odločitev svoje vlade s privolitvijo Egipta in Izraela na poziv OZN, naj prekinijo ogenj.

Kairo, 6. nov. (Tanjug). Po zadnjih poročilih so pri Port Saidu srdite borbe proti ostankom padalskih skupin, ki so včeraj poskušale desant na tem področju. V bojih so se egiptovski vojski pridružili tudi drugi ljudje. Poročila kairskih vojnih dopisnikov pravijo, da so se britanske, francoske in izraelske čete takoj po uničenju prve padalske skupine skušale izkrcati na področju Port Saida. Medtem je prišel tretji nalet padalcev. V prizadevanjih, da bi strli sovražnikov napad, je sodelovalo vse prebivalstvo. Več sovražniških vojakov je prodrlo do jezera Manzalah. Egiptovski vojniki in civilisti so napadli to sovražnikovo skupino in jo skušali obkoliti. Agresorji so streljali na vse strani. Mnogi so se utapljali v vodah slanih jezer, ki obkrožajo Port Said.

New York, 6. nov. (AFP). Generalni sekretar ZN Dag Hammarskjöld je objavil danes popoldne predloge za sestavo prvih enot mednarodne policije, ki naj bi že v nekaj dneh odpotovale v Egipt. Hammarskjöld predlaga, da bi takoj začeli sestavljati mednarodne policijske sile, v katerih pa ne smejo biti enote stalnih članov Varnostnega sveta...

Hammarskjöld predlaga, da bi te sile smele stopiti na egiptovska tla samo s privolitvijo egiptovske vlade. Njihov namen ni vojaški in to niso okupacijske enote. Glavna naloga mednarodnih policijskih čet bi bila bdeli nad tem, da bi res prenehale sovražnosti, da bi se utrdil red med umikom tujih čet iz Egipta in po njem, ter paziti na plovbo po Sueškem prekopu, ko se bo začela...

Ni razlogov za potrošniško mrzlico

Zadnje dni se je polastila nekaterih ljudi v M. Soboti, pa tudi v ostalih krajih v okraju, prava potrošniška mrzlica. Ljudje so pričeli nakupovati predvsem sol, sladkor in še nekatere nainuineške življenjske potrebščine. Potrošniško mrzlico spravlja nekateri v zvezo s premikom naših vojaških enot v obmejni pas.

Kot je prišlo pred zadnjimi dogodki na Madžarskem do nekaterih protisocialističnih težni in so se ob meji pojavljale vse težje oborožene skupine, je bilo mogoče, da smo kreirali naše obmejne enidine. Tudi Tanjug je prinesel 4. novembra spo-

ročilo tainštva za notranje zadeve, ki je formulirano takole: Danes je na nekaterih krajih ob naši severni meji prišlo na jugoslovansko ozemlje nekaj oboroženih skupin madžarske vojske in državljani. Vse te ljudi so pričeli naši obmejni orvani in jih razorožili. Poslali sta bodo v odredena središča. Tako Tanjug. In »Večera, torek 6. novembra: Včeraj je bilo ob madžarski meji vse mirno. Izvedeli pa smo, da je prešlo mejo več skupin oboroženih madžarskih vojakov z motornimi vozili, ki so jih naši obmejni organi razorožili in poslali v

zbirna taborišča. V zadnjih 24 urah je prešlo mejo še nekaj ljudi.

Razorožitev oboroženih skupin je potrebna predvsem zato, da ne bi prišlo do kakih neredov, ne da se na nobenega utemeljenega razloga za potrošniško mrzlico in celo za vojno psihozo, ki je prav tako kot potrošniška mrzlica popolnoma nepotrebna, kar dokazujejo tudi normalizirane razmere v sosednji Madžarski.

Takšno na nam potrošniška mrzlica škoduje le toliko, da se pojavijo tu in tam navijanci cen, kar bi škodovalo naši splošni tržni politiki in — potrošnikom.

Revolucionarna delavsko-kmečka vlada na Madžarskem

Madžarska je v zadnjih štirinajstih dneh po množičnem narodnem gibanju, ki se je začelo 23. oktobra v zelo kratkih presledkih menjavala vlade. Vse te vlade so bile pod vodstvom Imre Nagyja. V nedeljo pa je madžarski radio sporočil, da je Janos Kadar postal predsednik nove revolucionarne delavsko-kmečke vlade. Sporočeno je, da je bila revolucionarna delavsko-kmečka vlada ustanovljena zaradi tega, ker so bile ogrožene tiste pridobitve, zaradi katerih se je množično gibanje na Madžarskem začelo. Nova vlada je zopet zaprosila sovjetske enote za pomoč pri vzpostavitvi reda in miru.

Program revolucionarne delavsko-kmečke vlade Madžarske vsebuje 15 točk. Zagotovitev nacionarne neodvisnosti in suverenosti, obrambo ljudske demokracije pred agresijo, obrambo socialistične ureditve in napredka, konec bratomorne borbe, obnovitev reda in miru, zaščito udeležencem vstaje pred preganjanjem, prijateljske odnose z vsemi socialističnimi deželami, naglo izboljšanje življenjskega standarda, demokratičnijo ljudske oblasti, ureditev delavskega upravljanja, ukinitve odkupa v kmetijstvu in pomoč posameznim kmetom in med drugim tudi odpoved varšavskega pakta in umik sovjetskih čet iz Madžarske po obnovitvi reda in miru.

Po vesteh, da prihajajo v Madžarsko okrepiteve sovjetskih enot je bil znova sklican Varnostni svet, ki naj bi razpravljal o položaju na Madžarskem. Vlada Janosa Kadarja je sporočila Združenim narodom, da nova vlada ne dovoljuje razprave o Madžarski, ker je to kar se na Madžarskem dogaja njena notranja zadeva. Varnostni svet se je kljub temu sestel, čeprav vlade Imrea Nagyja, ki je zahtevala od vseh priznanje nevtiralnosti in umik sovjetskih čet, ni več. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva takojšen umik sovjetskih čet iz Madžarske in anketo OZN na Madžarskem, ter pomoč v preskrbi.

Vlada Janosa Kadarja je zaprosila vse socialistične dežele za pomoč v živilih, gradbenem materialu in podobnem kar ljudstvo nujno potrebuje. Sovjetska vlada se je prva odzvala z znatnimi količinami živil in gradbenega materiala.

Ni povratka k starim režimom

(Iz komentarja Tanjuga)

... Naša javnost je z zaskrbljenostjo spremljala čedalje močnejšo težnjo reakcionarnih elementov, ki so si hoteli prigrabiti vodilno vlogo in ki so v mestih, zlasti Budimpešti brez obsodbe ubijali nedolžne ljudi, zaigali knjige in sprožili gesla, ki so čedalje bolj kazala na to, da se bodo ornili Horthyjevi časi in časi Nygasa.

Upravičeni odpor ljudstva proti politiki Rakosija, Geroja in drugih je tako zašel na pot, ki je očitno niso hoteli niti tiste sile, ki so v večini in katerih cilj je bil, da odstranijo negativne pojave preteklosti, ki so zavirali normalni razvoj krenitve socializma in socialistične demokracije na Madžarskem.

K takemu preokretu so očitno prispevale tudi določene sile zunaj Madžarske, predosem reakcionarni elementi iz emigracije...

... Socialistične sile na Madžarskem, pa tudi na svetu, očitno niso hotele takega razvoja boja za ohranitev tistih poglavitnih pogojev, ki so potrebni za nadaljnji progresivni in socialistični razvoj na Madžarskem...

... Ni si mogoče zamisliti in predvidevati, da je v sedanjih razmerah, tako na Madžarskem, kot tudi v drugih deželah Vzhodne Evrope možna povrnitev k starim režimom. Videti je bilo, da so v zadnjih letih takšno pravično ugotovitev sprejeli vsi politični činitelji na svetu, ki so realistično gledali na sedanji položaj. Razvoj dogodkov na Madžarskem pa je spodbudil določena poželenja in izbral nasprotna hotenja, ki lahko bistveno izpodkopljejo sedanji razvoj o popuščanju mednarodne napetosti.

Nam o Jugoslaviji je kot borbem za socializem, za aktivno koeksistenco in za utrditve miru na svetu jasno, in to smo rekli večkrat, da ni miru in napredka, da ni neodvisnosti v deželah Vzhodne Evrope drugače kakor na temeljih socializma. Sleheri poizkus, da bi spremenili položaj v teh deželah na drugačni podlagi, kot je bilo to zdaj na Madžarskem, bi lahko privedel samo do posledic, ki niso v interesu teh narodov in ne obranitve miru na svetu.

... Prvi odzivi na najnovejši preokret položaja na Madžarskem nosijo pečat podobnega zavleka dogodkov na svetu sploh, zlasti na področju vzhodnega Sredozemlja...

Nehru - glas miroljubne Indije: Vojna ni rešitev

Miroljubne sile so v povojnem vrvenju morale prestat, že obilo preizkušanj, pa niso ostale ravnodušne niti sedaj, ko je postal žrtev napada iskren »obornik miroljubne koeksistence in mednarodnega sodelovanja«. Indijski predsednik Nehru je po napadu na Egipt dejal: »Vojna ni rešitev za ureditev Sueškega problema... Pripravljeni smo sodelovati z vsem svetom, da bi rešili ta problem na miroljubnem način. Pojasnjevanja Edena v Spodnjem domu so povsem neprebrljiva in ne zadoščajo...« V Indiji pa se vrstijo tudi velike demonstracije proti napadalnim silam. Studentje in izobraženci so na ulicah povzdignili svoj glas. Razpad na grozi tudi Commonwealthu (Britanski skupnosti narodov), če napadalci ne bodo prenehali s svojo avanturo; pričakujejo, da bodo iz Britanske skupnosti izstopili Indija, Pakistan in Ceilon.

Maršal Tito je s svojo izjavo »OZN mora obsoditi napad in obnoviti vero človeštva v mir in sodelovanje med narode nedvoumno in prepričljivo iznovedal tisto, kar misli vse jugoslovansko ljudstvo.

ščine, ki je potem enodušno obsodila napadalec Egipta. Proti obnavljanju perečih svetovnih problemov s silo pa se ni izrekla samo naša vlada, marveč vse ljudstvo, ki te dni globoko čuti s svojimi prijatelji ob Nilu. To potrjujejo številne izjave naših ljudi, vsakodnevnih pogovori, demonstracije ljubljanskih studentov itd. Jugoslavija je tudi tokrat ostala zvesta svoji realistični politiki in je s konkretnimi dejanji dokazala, da ni zaskrbljena samo zaradi usode mlade egiptovske republike, marveč tudi zaradi svetovnega miru in obstoja OZN, ki je dolžna z vsemi razpoložljivimi sredstvi braniti mir.

Ob boku žrtve: Ves arabski svet!

Sodobno gusarstvo Anglije in Francije kot pobudnika in Izraela kot provokatorja ni moglo morno niti mmo ostalega arabskega sveta, ki se je kot eden mož dvignil proti nasilju in samodržstvu velikih. Koliko vzvi simpatij in dejanj je bilo v teh usodnih dneh sklenjenih med arabskimi drž-

Tanki — kolosi so nekakšni simboli zadnjih dni. Da bi že minilo rožljanje z njimi! Na sliki: Ruski tanki na budimpeštanskih ulicah.

Tej izjavi so sledila tudi konkretna dejanja in akcije jugoslovanske vlade, ki je v Organizaciji združenih narodov takoj dala pobudo za nujno sklicanje Generalne skup-

(Nadaljevanje s 1. strani)
Manj kot izključno gospodarsko pa so se uveljavile kmetijske zadruge kot zagovorniki naprednih socialističnih odnosov na vasi. To se odraža najbolj pri izkoriščanju investicijskih sredstev, ki bodo že po poteku določenega obdobja usmerjala vse gospodarsko življenje na vasi. Pri tem seveda gre — in to največ pri nabavi opreme — predvsem za pojav nezdravih tendenc: pod za družinim okriljem se pojavljajo take težnje nekaterih privatnikov, ki ne bodo nikoli koristile krepitvi zadružništva. Tak pojav je n. pr. preprodajanje kmetijskih strojev (KZ Turndiške itd.), ki bodo pod socialistično firmo še naprej služili privatnemu lastniku.

Vse take, na videz drobne stvari, ki na so v tesni zvezi z investicijami o kmetijskih zadrugah, morajo dobiti pravo sedaj, ko so kmetijske zadruge že postale gospodarsko središče vasi, pravo socialistično obliko.

Korističenje investicijskih sredstev iz določenih in pravilno utemeljenih potreb n kmetijskih zadrugah je še tem lažje sedaj, ko je v novem komunistnem sistemu z uredbo različnih skladov vse manj birokratizma, neizpolnjenosti in negospodarskega trošenja sredstev.

Čeprav stanje sredstev in investicijskih skladov kmetijskih zadrug ob tratiem trimesečju ni najbolj razpoložljivo, paendar lahko uganemo, da bodo naše zadruge izpolnile do konca gospodarskega leta vse svoje obveznosti, ki jih narekuje družni načrt in utemeljuje razvoj kmetijskih zadrug samih.

Kmetijsko strojništvo terja več pažnje

Eden izmed osnovnih vzrokov slabega gospodarjenja kmetijskih zadrug je nepravilno izkoriščanje strojnega parka. Podatki, s katerimi razpolaga referent za mehanizacijo pri okrajni zadrugi zvezi, to o celoti potrjuje. Traktorjev socialističnega sektorja je v Pomurju 80, plugov 56, ostalih priključkov 209, večjih strojev (kultivatorji, brane freze) 441, škroplilnic 451, kosilnic 46, snopovežalk 30, kombajna 2. Traktoristov — strojnikov z izpiti pa je v osem Pomurju le 21. Ostali, ki se sicer imajo za traktoriste in tudi upravljaajo s traktorji, so le šoferji amaterji ali pa sploh niso niti šoferji.

Društvo traktoristov in kmetijskih strojnikov, ki je bilo letos ustanovljeno v Murski Soboti na pobudo Ljudske tehnike in pod njenim okriljem, namerava organizirati pri kmetijski šoli v Rakičanu šolo za traktoriste, kjer se bodo lahko izšolali vsi, ki upravljaajo s traktorji in nimaajo prakse z ravnanjem s priključki in z ravnanjem s traktorjem pri opravljanju poljskih del. Tako se bodo stroiki za popravila traktorjev in njihovih priključkov, ki znaajo zdaj (po podatkih iz leta 1955) 295.000 dinarjev na en traktor, znatno znižali, kar gre v korist kmetijstvu v Pomurju v najbolj znatni meri.

Vzrok za takšno stanje v strojništvu kmetijskih zadrug Pomurja so sami upravni odbori zadrug, ki ne upoštevajo potrebe po strokovnem ravnanju s traktorji. Ob malih okvarah zanemarijajo popravila, velike okvare pa terjajo velika sredstva, ki presegajo sredstva iz amortizacijskega sklada. Posledica tega je, da servisna služba ne more delovati tako kot bi bilo potrebno. Servisnemu podjetju Agroservis so kmetijske zadruge ostale samo lani dolžne 12 milijonov dinarjev, kar zavra razporeditja in njegovo učinkovito poseganje v strojništvo odtodno napredek kmetijstva s posredovanjem zadrug.

Odnos do strojnega parka zadrug je obenem odnos do družbe v najširšem smislu. Razmere v zadrugah so same dovolj zgovorne. KZ Beltinci je smatrala, da ji traktor ne koristi in ga je zato dala v najem zasebnemu kmetovalcu, katerega je koristen (sicer ga ne bi pzel i najem). V isti zadrugi je selektor ki ga ne uporabljajo, oskladišče poleg umetnega gnojila, ki poudčuje zarjavelost. Selektor razen tega sploh ni konverziran, kot je to za stroj izven uporabe potrebno. Selektorsko posestvo, prav tako v Beltincih, je imelo pred žetvijo kombajn nekonverziran, nečist, s praznimi gumami. Kombajn ni bil pravilno oskladiščen.

V Križevcih v Prekmurju so dali za popravilo tobornega avta čez en milijon dinarjev. Stiriinast dni po generalnem popravilu pa znova 160 tisoč din zato, ker je zadrugi šofer vozil z avtom, ne da bi kontroliral olje. V Rogošcih je traktorist sam popravljal hidrauliko in tako povzročil zakasnitev oranja (nestrokovno delo).

Pri Gradu so že v začetku leta prodali slamoreznicno za polovično ceno zasebnemu kmetovalcu in niso upoštevali priporočila referenta za mehanizacijo okrajne zadrugne zveze, naj nabavijo še krožno žago, drobilec, stabilni motor in še kaj, če že nočejo traktorja. Tudi naspeta za plačevanje šoferja po opravljeni kilometraži in prepeljanem tovoru niso sprejeli.

V Turnišču so ugotovili, da nova mlatilnica Zmaj ni uporabna in so zato sklenili kupiti od nekega sorodnika člana uprave zadrug 50 let staro mlatilnico. Tako bi tudi storili, če ne bi posredoval referent za mehanizacijo OZZ in izposloval popravilo sicer dobre mlatilnice. V Krogu, Križevcih, Moščancih in še ponekod so zadruge pogodbeno poslovala s mlatilničarji zasebniki. V večini primerov so naredili obračune v korist zasebnih mlatilničarjev. V Moščancih pa je izdala zadruga celo naročilo za krogljične ležaje po regresni ceni v korist mlatilničarja.

Podobnih primerov je še več. Takšen način poslovanja s strojnimi parkom pri kmetijskih zadrugah je škodljivo in sploh ni v skladu z načeli zadrugištva. Kakšen je na tej osnovi ugled zadrug, primeri dovolj jasno govorijo. V nekaferih primerih pa celo občine ne pomagajo zadrugam tam, kjer je najbolj potrebno. Tako kmetijska zadruga nima za svoj strojni park primerne garaže (ere za razlastitev potrebne stanbišča). Prostor, kjer so stroji zadrug zdaj, je ogrožen s sodi Juropetrola, ki ima v njih srediha najbolj onetijne snovi. V primeru požara omenjenega strojnega parka sploh ni mogoče rešiti. Zelo strokovno in družbeno koristno pa upravljaajo s strojnimi parkom v kmetijski zadrugi Lendava, kjer bodo kupili še tretjo mlatilnico zato, ker jim je potrebna in zadrugišnikom koristna.

Tudi denar, vložen v kmetijsko šolstvo, se bo obrestoval Letos 35 kmetijsko-gospodarskih šol

V prvi polovici novembra bodo v Pomurju začeli poučevati na kmetijsko-gospodarskih šolah. Letos ne bodo vpisovali učencev v prvi letnik, kajti vpisujejo jih vsako drugo leto in zajamejo dva rojstna letnika. Velik napredek so letos dosegli s tem, da so združili KGS z zdravstvenimi tečaji.

Fantje bodo deležni zdravstvenih napotkov, ki jim bodo prišli prav v poznejšem življenju in pri vojaki. Po dveh letih šolanja na KGS bodo postali obvezniki predvojaške vzgoje, dekleta pa bodo še tretje leto obiskovala samostojne zdravstvene tečaje. Novih oddelkov letos ne bodo ustanavljali. V šolskem letu 1957/58 bodo vpisali na KGS

fante in dekleta letnika 1941 in 1942 ter ustanovili 20 novih kmetijsko-gospodarskih šol in tako razširili sistem nadaljevalnega šolstva po vsem Pomurju. To bo prav gotovo velik napredek. Kmetijske strokovnjake čaka torej velika naloga in že sedaj je potrebno resno misliti na to, kako preskrbeti prevozna sredstva, da bodo lahko predavatelji nemoteno obiskovali tudi najbolj zakotne kraje v pokrajini. Letos pa bo delovalo 35 KGS v tistih krajih, kjer so bile že lani.

Oktober so imeli z upravitelji KGS in voditelji zdravstvenih tečajev sestanke po občinah. Sestankov so se udeležili tudi predstavniki občinskih ljudskih odborov.

Učitelji so za delovanje KGS pokazali veliko zanimanje, čeprav so tudi omenjali, da je težko dobiti predavatelje za omenjene šole. Disciplina na KGS je bolj slaba, zato učitelji ne gredo posebno radi v razred. Delo v KGS je prav gotovo težje, zato bi bilo potrebno redno plačevati honorarne ure iz posebnih skladov.

Izobrazba kmečkega prebivalstva je najbolj važen činitelj za napredek kmetijstva, zato ne bi bilo prav, če bi kmetijske zadrug in skladi za pospeševanje kmetijstva stali ob strani, kot je bilo to dosedaj. Kmetijske tečaje so v glavnem vodili prosvetni delavci, se borili s finančnimi težavami in pridobivali strokovne predavatelje, kmetijske zadrug pa so to prizadevanje spregledale in niso pomagale, četudi so jih učitelji večkrat prosili za pomoč. Tudi okrajni kmetijski sklad je letos obšel KGS. Niti dinarja niso namenili iz sklada za KGS, čeprav jih bo delovalo 35 v okraju in nima niti ena šola urejenega šolskega vrta, v katerem bi lahko bil tudi praktični pouk.

Prihodnje leto, ko bodo v okraju ustanovili 20 novih KGS in razširili kmetijsko šolstvo v najbolj zakotne kraje Pomurja, bo treba odnos do KGS v marsičem temeljito spremeniti in dati nekaj sredstev iz sklada za pospeševanje kmetijstva tudi za izobraževanje kmečkega življa.

Letos se občinski ljudski odbori zelo zanimajo za delovanje KGS in so kljub pičlim proračunskim možnostim zagotovili vsaj sredstva za osebne izdatke, da bodo lahko na šolah nemoteno poučevali. Izjema je samo soboška občina. Na sestanku so se razdelili v dva tabora: na eni strani so bili učitelji, ki so zagovarjali delovanje KGS in zdravstvenih tečajev, na drugi strani pa občinski močje, ki so dokazovali, da nimajo denarnih sredstev za ta namen. Nastalo je vprašanje, ali

naj kmečko-nadaljevalne šole v tej občini ukinejo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Ko pa so uvideli, da to ne bi bilo v skladu z našo družbeno ureditvijo, in ko sta odpovedala svojo pomoč tudi kmetijski sklad in OZZ, so soboški občinski močje najprej vplivali na upravitelje KGS, naj letos potrkajo na svoj idealizem in vplivajo na predavatelje, da bodo zastoj predavali, pozneje (namreč nekaj dni po sestanku) pa so vendarle primaknili nekaj bornih sredstev za KGS.

Tako »razumevanje« edine občine v okraju. Če bi se bilo to zgodilo na sestanku v Salovecih ali pri Gradu, bi se temu ne smeli čuditi, toda za občino poleg okraja pa je to vse prej kot ugodno spričevalo skrbi in prizadevanja za napredek našega podeželja.

NOVE POBUDE KRAJEVNIM ODBOROM IN OBČINI

Na zborih volivcev, ki so bili te dni v beltinski občini, so krajevni odbori poročali o uresničevanju sklepov zadnjih zborov in o svojih sedanjih nalogah.

Pri določanju gradbenih rajonov za posamezne vasi so bile razprave dokaj živahne. Ponekod so celo zložili gradbeni okoliš, ki ga je poprej predlagala posebna komisija. Domala povsod so ugotovili, da je v notranjosti vasi še dovolj gradbenih parcel, katerih lastniki pa so navadno tisti, ki zaenkrat ne nameravajo graditi. Volivci so pravilno dojeli Uredbo o uporabi zemljišč za gradbene namene in njen glavni smoter (varovanje kmetijskih zemljišč), kajti potrebe po gradnji stanovanjskih hiš so vedno večje, zlasti še v beltinski občini, ki je gosto naseljena, saj je bilo letos zgrajenih 80 stanovanjskih hiš ali gospodarskih poslopij.

Govorili so tudi o komunalnem urejanju posameznih vasi. Večina volivcev dobro izpolnjuje svoje obveznosti pri navažanju gramoza na krajevne ceste; med njimi pa so še tudi posamezniki, ki ne spoštujejo tozadevnega odloka. Na zborih so volivci predlagali, da je potrebno navoziti gramož na njihov račun.

V Beltincih so se spet pomudili pri gradnji gasilskega doma, ki je že več let kamen spotike. Volivci so se izrekli za krajevni samoprispevek od kmečke dohodnine, dohodka obrtnikov in zaslužka delavcev in nameščencev. Temelji doma

Tovorni avto v jarku

V ponedeljek, 29. oktobra, že v temi, je peljal »Agromerkurje« tovorni avto jabolka iz Prosenjakovec proti M. Soboti. V bližini Marjanec se je nenadoma pokvarila luč in ugasnila. Šofer ni mogel v hipu zaustaviti avtomobila, zato je zavozil v občestni jarek, kjer se je avto prevrnil tako, da so štrlela kolesa navzgor. K sreči se nikomur ni nič zgodilo, le tovornjak je utrpel nekaj škode.

ČLOVEK - odločujoč činitelj tudi v kmetijskem zadrugištvu

Iz računovodskega poročila je bilo razvidno, da se je letos stanje v zadrugi dokaj popravilo. Z dobičkom pri odkupu živine in poljskih pridelkov so pokrili izgubo, o kateri je bilo mnogo govorice. Izguba pa še vedno izkazuje strojni odsek. Delni vzrok so premalo stvarno sestavljene kalkulacije. Usluge zadrug ne morejo biti cenejše, zato pa se člani raje poslužujejo uslug podjetij ali zasebnikov, ki usluge opravljajo ceneje zaradi manjših davkov. Največ stroškov pa prinašajo zadrugi popravila. Stroške bi lahko dokaj zmanjšali, če bi bili strokovno bolj samoiniciativni in ne bi za vsako popravilo potrebovali mehanične delavnice.

Tudi na Kapeli deluje KGS. Na sliki: šolsko poslopje.

BREZBRIŽNOST ali BIROKRACIJA?

VČASIH JE IMELA MURSKA SOBOTA SKORAJ POLOVICO MANJ PREBIVALCEV IN 5 MESNIC. DANES JE V MURSKI SOBOTI OKROG 6000 PREBIVALCEV, MESNICI PA STA SAMO DVE. TO NE-MOGOČE RAZMERJE OBCUTIJO PREDVSEM NASE GOSPODINJE.

Vsako soboto zjutraj je pred obema mesnicama dolga vrsta ljudi. Samo slabo jesensko vreme še lahko bolj ilustrira prijetno stran takega čakanja. Pred mesarskim pultom je kakor v panju. Resnično. Tudi poštenje, tovarištvo in obzirnost izgubijo tukaj svoj pomen. Kako ne! Vsakogar, ki čaka tako dolgo na tisti kilogram mesa, tarejo tudi druge skrbi. In kdor gre mimo teh dveh mesnic ter posluša

govore čakajočih mater, uslužbenk itd., sliši marsikatero ostro besedo na račun tega čakanja. Pa je čisto prav, če so ljudje kritični. O nepotrebnem čakanju, o otrocih, ki so doma brez varuha, o službah in celo standardu se plečejo kaj ostri kritični razgovori. Prav imajo. Tudi to spada k standardu. In iz vsega tega: vprašanje vseh, ki soboto za soboto čakajo pred mesnico. Ali niso razmere same pokazale, da je potrebno odpreti v M. Soboti še eno mesnico? Ali ni bilo že ugotovljeno, da so za ustanovitev mesnice vsi pogoji, tudi kar se tiče prostorov?

Ali ni nekdo prisiljen dati potrošnikom na vsa ta vprašanja tudi odgovor? — Ali ni nekdo odgovoren tudi za to, da so ljudje prisiljeni vpletati v razgovor o standardu tudi take stvari? Mar ni dovolj objektivnih težav drugod —?

Da bo manj prometnih nesreč

Čeprav je prometnih nesreč v Pomurju vedno manj, jih je le še vedno preveč. V časopisih beremo poročila o večjih nesrečah, o hudih poškodbah ljudi in o večji škodi na motornih vozilih, ki gre v težke tisočake, ne vemo pa ničesar o manjših nezgodah, ki jih utrpijo pešci, vozniki vprežnih vozil in kolesarji, ki bi pa lahko bile hude, a je le srečnim naključjem pripisovati, da so ostale nepomembne. Te majhne nezgode, ki jih je mno-

dino o prometni problematiki, zares hvalevredna.

Dosedaj je bilo že 47 takih predavanj, ki so prav dobro uspela in že kažejo rezultate. Največkrat je predaval Ivan Kogej, prometni referent TNZ v M. Soboti. Vseh prisotnih je bilo 3111, od tega nad 2000 mladih z raznih šol.

Poučni film, ki nazorno prikazuje nepravilnosti pri prometu in njih zle posledice, a tudi pravilno ravnanje, so predvajali 16-krat in je

Novi most med Hotizo in Mostjem čez Kobiljski potok — s tem likvidiran še en ostanek zadnje vojne.

go, pa nam povedo, da uporabniki cest premalo poznajo prometne predpise ali pa se jih ne držijo dovolj natančno.

Zato je pobuda Tajništva za notranje zadeve, da bo organiziralo s pomočjo SZDL in drugih organizacij, ki se zavzemajo za izboljšanje prometa, predavanja in predvajanje filmov ter tako seznanilo širši krog ljudi, zlasti še šolsko mla-

bil prvenstveno namenjen šolski mladini. Gledalo ga je tudi lepo število članov SZDL in sindikata.

Po raznih šolah je bilo za mladino 24 predstav z diafilmom, ki ga je gledalo 1543 učencev.

Avto-moto društvo v M. Soboti pa je zbralo šolsko mladino v prometnem krožku, v katerem se 30 članov redno seznaja s prometnimi predpisi, cestnimi znaki in podobnem.

F. H.

Preteklo nedeljo je bil v hotelu »Zvezda« polletni občni zbor članov KZ Murska Sobotna. Dvorana je bila tokrat nabit polna. Zadrugišnike je zanimalo predvsem finančno in drugo poslovanje uprave.

Zadrugišniki so predlagali, da naj zadruga prevzema sortirane poljske pridelke in jih posreduje predvsem soboškim potrošnikom. V kratkem bodo odprli v M. Soboti trgovino z zelenjavo in poljskimi pridelki.

Zadruga se je sicer trudila, da bi s podeželja pridobila potreben kader za kmetijske šole, kar pa se ji ni posrečilo, predvsem zaradi tega, ker preprosti podeželski ljudje še vedno ne čutijo potrebe po večji strokovnosti. Kandidati za šole želijo po šolanju postati uradniki, a branijo se nalog, ki jih terja naše kmetijstvo. Kmečki mladini pa bo vsekakor potrebno posredovati več znanja in splošne razgledanosti.

Pomanjkljiva je tudi higienska ureditev zadrugišnih dvorišč in drugih prostorov. Stranišča, greznica v neposredni bližini vodnjaka, skladišča in drugi prostori so zatočišče številnim podganam. Potrebno bo nadzidati upravno poslopje zadrug, urediti skladišča, garaže in vozila.

Zborovanju je prisostvoval tudi zvezni poslanec tov. Vanek Siftar in opozoril zadrugišnike na nekatere probleme; odpraviti je potrebno delegatski sistem v zadrugi in pritegniti k sodelovanju čimveč mladine in žena. Zavzel je tudi za ustanovitev kmetijsko-gospodarske šole v M. Soboti.

D. Titan

Za lik državnega uslužbenca gre

V nedeljo je bil v Murski Soboti občni zbor okrajnega odbora Sindikata uslužbencev državnih ustanov Pomurja. Izvoljeni delegati so zastopali na tem mestu čez tisoč članov tega sindikata.

Občni zbori podružnic so bili opravljeni v znamenju tretjega kongresa, ki bo v Zagrebu. Na tem zboru je bilo veliko govora o ideološko politični in strokovni vzgoji zaradi tega, ker je v Pomurju še vedno premalo strokovnjakov in jih še nekaj časa ne bo dovolj. Diskusija je privedla do sklepa, da je dolžnost sindikata tudi skrbeti za

to, da bodo uslužbenci državnih ustanov v prvi vrsti dobri uslužbenci, kaiti le dober delavec je lahko tudi dober član sindikata. Kritično so označili zdravstvene delavce, ki jih je težko dobiti na sestanke. V Lendavi so težave s sindikalno grupo sodišča, ki tudi ni aktivna, kot bi bilo pričakovati od nje. Ponekod je zapaženo, da uslužbenci med delovnim časom opravljajo tudi honorarna dela. Zelo nehalno na so govorili o grupi sodišča v Radgoni, ki se ne umika iz družbenega življenja in delovanja v sindikatu.

V teh letih po vojni se je denarno varčevanje med našimi ljudmi močno okrepi. Statistični podatki, tako v zveznem kot v republiškem in okrajnem merilu, kažejo stalen porast hranilnih vlog. Ob koncu avgusta je bilo v Sloveniji za 4 milijarde 475 milijonov dinarjev hranilnih vlog. Od tega pri Narodni banki za 1 milijardo 755 milijonov, pri komunalnih bankah za 629 milijonov, pri mestnih hranilnicah 1 milijardo 519 milijonov, pri zadrugah hranilnicah 52 milijonov in pri hranilno-kreditnih odsekih kmetijskih zadrug 520 milijonov dinarjev.

V našem okraju je 6 denarnih zavodov, ki zbirajo prosta denarna sredstva prebivalstva v obliki hranilnih vlog. Stanje hranilnih vlog ob koncu septembra je 100 milijonov 500 tisoč. Prirastek vlog od junija do oktobra znaša okrog 18 milijonov dinarjev. Da so se novi denarni zavodi — to so komunalne banke — utrdili tudi v tem oziru, dokazuje dejstvo, da število vlagateljev in hranilnih vlog najbolj narasča prav pri komunalnih bankah.

Premalo pa je bilo doslej pri komunalnih bankah propagande denarnega varčevanja. Zveza komunalnih bank v Ljubljani bo prav zaradi propagandnih namenov dala izdelati 4 propagandne filme, ki bodo pokazali prebivalstvu pomen in namen denarnega varčevanja.

Prav v tem času urejajo tudi izplačilne odnose hranilnih vlog med posameznimi komunalnimi bankami. Izplačila hranilnih vlog bodo urejena tako kot prej pri Narodni banki — vlagatelj bo lahko realiziral svojo vlogo do določene višine pri katerikoli komunalni banki v državi.

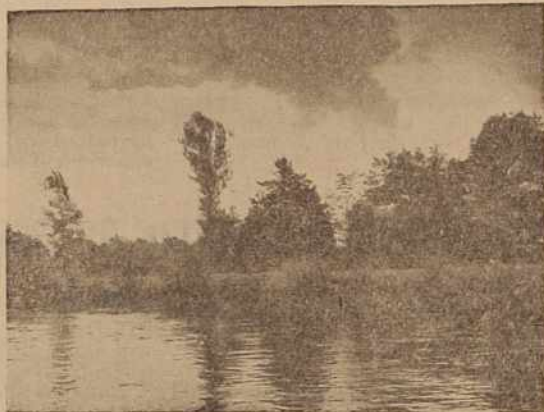
Ze lani so bile uvedene tudi vezane vloge. To so vloge, pri katerih se vlagatelj pismeno obveže, da

vloge ne bo koristil ali tri mesece, pol leta ali 1 leto. Temu primerno je tudi odstotek obresti višji in sicer od 5 do 6%. Kljub temu, da vlagatelj lahko preklicuje svojo pogodbo, pri čemer se mu seveda obračunajo obresti po običajni meri, je bilo doslej med vlagatelji zelo malo zanimanja za vezane vloge.

Po reorganizaciji bančnega sistema je bila še najbolj pomanjkljiva propaganda denarnega var-

čevanja med šolsko mladino, od česar seveda ni pričakovati kakih materialnih koristi, je pa denarno varčevanje šolskih otrok izrazito vzgojnega pomena.

Glavni smoter denarnega varčevanja je predvsem v hitrem kroženju denarja, ki je v obtoku. Iz tega pa seveda izvirajo ugodne posledice za naše gospodarstvo, ker je mogoče ta prosta sredstva porabiti v najrazličnejše namene.

Svet o. Muri je bogat lepot in marljivih ljudi, ki vedo tudi varčevati, kajti malo je plodne zemlje za mnogo družin.

IZ RADGONSKEGA „PARTIZANA“

Okrog 130 telovadcev in 12 prvih mest

Radgonski Partizan je delavno društvo, ki se v polni meri zaveda svoje dolžnosti. Na svoji zadnji seji je upravni odbor razpravljal predvsem o težavah, na katere zadeva društvo pri svojem delu. Predsednik

tov. Janko Stranjsak je predvsem grajal nekatere odbojnike, ki se premalo zavedajo svojih dolžnosti. Društvo je takorekoč brez načelnika, saj opravljajo vse delo, ki pa je kljub temu uspešno, brez načelnika in podnačelnika. Zato je bil dosedanjí načelnik razrešen svojih dolžnosti... žalosten pojav... in na njegovo mesto kooptiran tov. Topolovec, vnet telovadev in prizadeven član uprave Partizana. Prav tako je bil razrešen svojih dolžnosti dosedanjí tajnik društva.

V radgonskem Partizanu deluje 10 oddelkov, pretežno mladine, najmanjše mladine: pionirjev in cicibanov. V mladinski vrsti je samo 8 telovadcev, članske vrste pa takorekoč ni. Pridna je vrsta članic, ki jo vodi prizadevna načelnica tov. Klunova. Malo je starejših pionirk; 14 telovadk iz te vrste je preborno za G. Radgono. Premalo je tudi starejših pionirjev in mladink. Najbolj vneti je vrsta moške dece, saj jih kar 30 redno telovadi; to vrsto vodi tov. Sparlova. Tudi mlajših pionirk je mnogo, katerim je vneti vadiateljica tov. Vidmarjeva.

V društvu je okrog 130 rednih telovadcev. Bodoče načelnštvo naj bi čimprej zbralo še moško vrsto, saj je v Radgoni dovolj mladih ljudi, ki bi se lahko zbirali dvakrat na teden v telovadnici. Kje so vsi tisti nogometaši, pingpongarji in odbojkarji, ki jih je bilo pred časom le nekaj v Radgoni!

V Podgradju so ustanovili mladinsko organizacijo

Na pobudo Alojza Balažiča so pred dnevi na Kmetijski šoli v Podgradju pri Ljutomeru ustanovili mladinsko organizacijo, ki šteje zaenkrat 20 članov. Na ustanovnem sestanku o izvolili 5-člansko vodstvo.

Gojenci pričakujejo, da bodo izvoljeni dobro vodili mladinsko organizacijo na šoli. C. A.

Na zagrebški ulici se dva prekmurska študenta pogovarjata: »Tonček, dobro bi bilo, če bi društvo 'Slovenski dom' naročilo tudi 'Pomurski vestnik'. Tukaj je dosti naših, ki bi z veseljem zasledovali razvoj in probleme Pomurja. Vse časopise imamo. Ta nam pa tudi ne bi smel manjkati!...«

V Zagrebu je okrog 30 tisoč Slovencev, med njimi precej Prekmurcev. Tukaj so se začeli naseljevati že v stari Jugoslaviji. Takratne slabe razmere v Prekmurju so namreč prisilile naše ljudi, da so si začeli iskati zaslužek drugje. Veliko jih je prišlo v Zagreb. To je bila predvsem mladina, ki pa se je sprva bolj težko znašla. Dekleta so si služila kruh kot gospodinjske pomočnice, tovarniške delavke in podobno. Življenje ni bilo lahko. Le malo se jih je izučilo raznih poklicev. Sešasoma so se privadili na mesto, ljudi in razmere, ki tudi za domačine niso bile takrat preveč rožnate. Večina si je ustvarila družino, našla tu svoj drugi dom. Kljub temu pa niso pozabili na svoj rojstni kraj in slovensko besedo.

Z dotokom ljudi iz ostalih krajev Slovenije se je iz dneva v dan večala potreba po organizaciji. In res: pred tridesetimi leti so ustanovili društvo 'Slovenski dom', ki je sedaj središče kulturnega življenja zagrebških Slovencev. To

društvo že trideset let uspešno opravlja svoje narodnostno poslanstvo. Niti v najhujših časih okupacije ni prenehalo obstajati. Kot tukaj pravijo, so imeli ustaši popis vseh Slovencev. Slovenci so bili na tretjem mestu za židi in Srbi. V tem času je deloval tudi Slovenski rdeči križ, ki je posredoval partizanom zdravila, obleko in hrano. Nekaj zagrebških Slovencev je žrtvovalo tudi svoja življenja za svobodo.

Dandanes ima društvo lepe prostore: čitalnico, dvorano za kulturne prireditve in bogato založeno knjižnico. V njem delujejo razne sekcije: za dramatiko, petje, plesinstvo itd. Letos je pevski zbor s slovensko pesmijo osvojil srca mnogih Zagrebčanov.

Tukaj lahko vsak večer slišite slovensko, a neredko tudi prekmursko besedo, zato si vsi, kar nas je Prekmurcev, želimo tudi »Pomurski vestnik«.

Dušan Rešek

Kdaj bodo dobili elektriko v Ivanovcih in okolici?

Ze pred tremi leti so se prebivalci Ivanovce družno z vaščani Andrejem in Krnec začeli aktivno potegovati za elektriko. Dosedaj so zgradili transformatorsko postajo, uredili hišne napeljave in postavili drogeve za daljnovod in vaško omrežje. Letos so napeljali tudi žico na vaško omrežje in jo priklopili, sedaj pa zelo težko čakajo, kdaj jim bo prvič zasvetila električna luč.

Zastoj je tu. Nekateri krivijo elektrifikacijski odbor, ki pa ne more sam odstraniti problema. Potrebna je namreč žica za daljnovod.

vod. Podjetje »Elektro« v M. Soboti bi se moralo zanj bolj zavzeti, da bi se Ivanovčanom že enkrat uredila njihova davna želja. I. K.

Prihodnje leto gasilski dom tudi v Ivanovcih

V Ivanovcih še vedno nimajo gasilci svojega doma, čeprav je domala vsa gradbeni material že pripravljen; ne morejo se namreč sporazumeti, kje naj bi dom stal. Pa tudi v društveni blagajni ni potrebne denarja, dasi so v ta namen priredili že več veselice.

Sicer pa so ivanovski gasilci dokaj aktivni v svojem društvu, ki šteje 30 članov in ima tudi dva podčastnika. Najbolj zaslužen je poveljnik Zoltan Kranjec.

Gasilski dom pa jim je več kot potreben, saj imajo sedaj shranjeno gasilsko orodje v neki neprimerni šupi. Kljub težavam ga nameravajo začeti graditi prihodnje leto. Pri delu jim bodo tudi vaščani pridno pomagali. I. K.

Prihodnje leto več premoga

Po osnutku zveznega družbenega načrta za leto 1957 je predvidena znatno večja proizvodnja električne energije, kajti že v kratkem bodo pričele obratovati v naši državi nekatere nove elektrarne. Tako se bo proizvodnja električne energije povečala prihodnje leto za okrog 1 milijardo kWh.

Proizvodnja premoga se bo povečala prihodnje leto v primerjavi z letošnjo proizvodnjo za 17,5 milijona ton. K temu bodo pripomogle predvsem večje investicije v naših premogovnih bazenih.

Tudi v proizvodnji nafte je predviden precejšnji porast. V Banatu so zgradili nekatere nove naprave, ki bodo omogočale letno proizvodnjo 60 tisoč ton nafte letno. Tudi lendavska degazolinska, ki bo pričela obratovati s precejšnjo zamudo, bo dala letno 14 tisoč ton butan-propana, prav tako pa bodo dokončno urejene tehnične priprave za črpanje nafte v filovskem naftnem revirju.

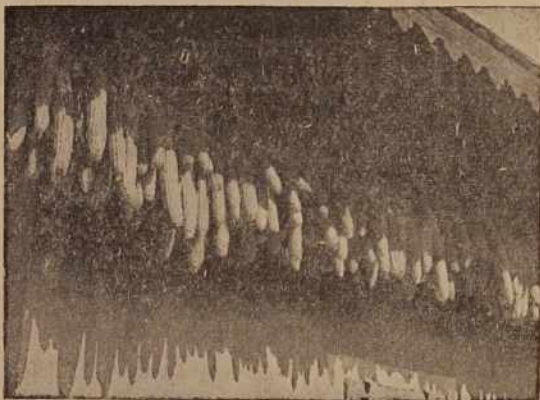
Kakorkoli je koristna, je lahko tudi škodljiva

Okrajni center za pospeševanje gospodinjstva v M. Soboti in obrat »Elektro« Maribor — okolica sta privedla tečaj za uporabljanje električne energije, ki je bil pred nedavnim v Selu in Kobilju, kjer komaj nekaj dni svetijo z električno lučjo.

V Kobilju so s predavanjem povezali tudi predvajanje poučnega filma, v kate-

dinstvu. V Selu se je zbralo v šolskem razredu okrog 250 ljudi, ki so z zanimanjem spremljali predavanje in predvajanje filma.

Glavni namen teh predavanj je bil: poučiti ljudi, ki so šele začetniki pri nevidni pomočnici, da je elektrika sicer zelo koristna stvar, da pa je treba biti pri uporabljanju pazljiv in previden. Tako pred-

Ko je jesen že mimo in se otroci privajajo na zapečke, krasi jo naše kmečke domove venci olupljene koruze.

rem so prikazali nepravilno ravnanje z električnimi aparati, nepravilno napeljavo in prvo pomoč pri nesrečah. Gospodinjje pa so poučili o električnih štedilnikih, likalnikih in drugih elektr. napravah v gospo-

danja bi se prav gotovo obnesla tudi v drugih krajih, saj bi prispevala k zmanjšanju nesreč, ki so često posledica nepoučenosti ljudi, a so škodljive tako za posameznika kot za skupnost.

Uspeša predavanja v Kobilju in Selu naj bi bila potemtakem pobuda za nadaljnje tovrstno izobraževalno delovanje na podeželju. M. L.

Mladi letalci so se oglasili

Tov. urednik!

Ko smo stopali v vrste Jugoslovanskega vojnega letalstva, nam je bilo težko, saj smo si predstavljali novo življenje v kaj čudni luči. Naši predhodniki pa so kmalu minili. Dnevi nam potekajo sedaj naglo, učenje pa nam je pri sreč. Posebno še strokovno znanje, ki nam ne bo koristilo samo v vojski, marveč tudi doma. Trudimo se, da bi uspešno opravili strokovne izpite in postali dobri telegrafisti, telefonisti...

V naši Armadi pa se ne samo strokovno izobražujemo, marveč je tudi mnogo drugih zanimivih stvari. Vedno si najdemo tudi dovolj časa za zdravo in prijetno razvedrilo. Radi igramo šah, sodelujemo v pevskem zboru in dramski sekciji, beremo knjige, pri sreč pa nam je tudi šport. Vsak teden težko pričakujemo »Pomurski vestnik«, ki nam prinaša novice iz domačih krajev. Lepo nam je zlasti ob nedeljah, ko ob zvokih harmonike zadoni prelepa slovenska pesem. Harmonikar pa večkrat zaigra tudi poskočno Ausenikovo polko. Za ples nam ne manjka niti nežnega spola.

Tako nam potekajo dnevi. Mladinec, ki je vstopil v vrste vojnega letalstva, je lahko na to ponosen, saj ni samo poseben rod vojske, marveč tudi privlačen in zanimiv. Staršem, znancem, prijateljem, dekletom in bralcem Pomurskega vestnika pošiljamo iskrene pozdrave vojak V. P. 3065/51 iz Sombora: Avgust Sinic iz Petanjec, Bela Kodila iz M. Sobot, Bogdan Birs iz Kamovec, Goza Skrliec iz Mlajinec, Vinko Kramar iz Hotice, Jože Sabjan iz Kobilja, Stefan Kelenc iz Gaberja, Stefan Gašpar iz Dolgovaških gor, Franc Senjzar iz Murskega vrha, Stefan Cipot iz Moravce, Ciril Vrabl s Stare ceste in Marjan Rajtar iz Logarovec.

Dotiskan je »Gospodarski adresar LRS«

Po številnih posvetih zastopnikov naših gospodarskih zbornic in po dvehletnem redakcijskem delu je vendarle izšel iz tiska »Gospodarski adresar LRS«. Za vsa leta po osvoboditvi so ugotavljale gospodarske ustanove, družbene organizacije, proizvodna podjetja vseh strok, naše kmetijstvo, gospodarstvo, gradbeništvo, promet, trgovina, turizem in gostinstvo, da bi bil nujno potreben gospodarski adresar, ki naj bi zajel vse gospodarstvo naše republike.

Tak adresar so pogrešali pri svojem vsakodnevnem delu v vseh gospodarskih organizacijah, posebno pa nam je bil potreben v gospodarskih stikih z drugimi republikami v FLRJ. Naši konzulati in trgovinska zastopstva v inozemstvu so imeli mnogo nepotrebnega dela, ko so zbirala in ugotavljala naslove naših podjetij, ki bi mogla prodajati surovine, polizdelke, industrijske proizvode in pridelke na raznih inozemskih tržiščih. Po sprostitvi trgovine pa je že par let bilo vedno bolj nujno omogočiti gospodarskim organizacijam in podjetjem, da se tudi v domovini med seboj kar najbolj povezujejo in si spoznajo.

Toliko potreben »Gospodarski adresar LRS« je izšlo uredništvo »Nove proizvodnje«, Ljubljana, Trubarjeva 15, poštni predal 407, telef. 32-472. Takoj po izidu ga je uredništvo »Nove proizvodnje« razposlalo vsem svojim naročnikom. Cena za en izvod je 4.500 din.

Cena se rdi na prvi hip nekoliko visoka, toda če pomislimo, koliko je dela, preden je mogoče tak adresar izdati, je cena utemeljena. Saj vsi vemo, kako se naše gospodarstvo razvija in deluje in ka-

likšno so zaradi tega vsakoletne spremembe. Gospodarske organizacije spreminjajo naslove, pogostokrat se preimenujejo, selijo se iz poslovnih prostorov v nove prostore, reorganizirajo se, razdružujejo, decentralizirajo, pa zopet združujejo pod novimi imeni, spreminjajo svoje telefonske številke, številke poštne predalke, številke svojih bančnih računov itd. Vse to povzroča težave v odnosih med samimi gospodarskimi organizacijami, povečuje stroške pri vzpostavljanju teh odnosov, povečuje delo v registru gospodarskih podjetij in delo gospodarskih sodišč ter otežkoča popoln vpogled v dejavnost gospodarskih organizacij in podjetij.

Uredništvo »Gospodarskega adresarja LRS« jo moralo popravljati vse spremembe, ki so se v podatkih podjetij pojavljale med redakcijskim delom, premagovati je moralo sproti vse težkoče in upoštevati je moralo vse novosti, ki so se pojavile celo ob koncu, ko je bil rokopis adresarja že pripravljen za tisk. Prav tedaj so bile spremembe v našem bankarstvu in hranilnem prometu in v zvezi s tem je večina gospodarskih organizacij spreminila svoje tekoče račune. Nastala je tudi nova upravna razdelitev LR Slovenije in treba je bilo popravljati pri podatkih za gospodarska podjetja navedbe o občinah, okrajih itd. Kljub prizadevanju uredništva, da bi bil adresar kar najpopolnejši, je vendarle mogoče, da so v njem še vedno kakšne netočnosti in nepravilnosti. Toda uredništva ne zadene krivda glede tega, saj je pozivalo po časopisu, naj gospodarske organizacije javljajo vse spremembe, obračale se nanja tudi z

dopisi, podjetja so obiskovali zastopniki uredništva »Nove proizvodnje« in uredništvo je glede adresarja odposlalo približno 30 tisoč dopisov in vprašalnih pol. Več se ni moglo storiti.

Kolikor je v »Gospodarskem adresarju LRS« nepravilnosti in netočnosti, ne bodo povzročale trajne škode, ker bo uredništvo »Nove proizvodnje« še nadalje bdelo nad vsemi spremembami pri naših gospodarskih organizacijah in jih vsako leto objavljalo. Na zahtevu in po naročilu prizadetih gospodarskih organizacij bo uredništvo »Nove proizvodnje« objavljalo vse nove podatke in vse nastale spremembe v svojem vsakoletnem »Gospodarskem koledarju«. Tiskarske pole s takimi popravki ne bodo uvezane v »Gospodarski koledar«, tako da jih bo mogoče priložiti »Gospodarskemu adresarju LRS« ali pa ustrezne podatke nalepiti na ustrezna mesta v »Gospodarskem adresarju LRS«. Te tiskarske pole bodo mogli naročiti »Gosp. adresarja LRS« vsako leto naročati pri »Novi proizvodnji«.

»Gospodarski adresar LRS« bo mogoč potemtakem dolgo vrsto let služiti svojemu namenu. Bo zanesljiv in pregleden zbornik o vsem našem gospodarstvu v LR Sloveniji, bo vedno bolj nujen priročni in sodelavec pri vsakdanjem poslovanju gospodarskih podjetij.

Uredništvo »Nove proizvodnje« vabi naročnike adresarja in vse gospodarske organizacije, naj mu nemudoma pošljejo v objavo vse spremembe o svojih podatkih, da jih bo lahko pravočasno objavilo že v naslednjem »Gospodarskem koledarju 1957«. A. L.

Več širine k doseženim uspehom DPD „Svoboda“ Ljutomer

Kulturno življenje Ljutomera je znano in priznано za najbolj smiselno in vidno izraženo v Pomurju. Znani so predvsem kvalitetni gledališki nastopi, uspešni koncerti in tudi druge prireditve. Nedvomno je to odraz prizadevanosti tamkajšnjih kulturnih delavcev in izobraženstva, ki ne spremlja dogajanja v mestu le pasivno. Inicijativno vsega prizadevanja v Ljutomeru je prevzel od nekdanjih kulturno umetniških društev in skupin delavsko prosvetno društvo Svoboda, ki vključuje v svoj delovni program enajst društvenih sekcij. Poleg samostojnih nastopov je društvo posredovalo

njamo posebej, pa je še vedno premalo članov tega društva. Odnosno premalo dejavnosti navzven v tisti širini, ki naj jo uveljavijo ta društva v bodočem življenju. Vseh 172 dosedanjih članov štejejo med aktivne člane, razvrščene po različnih sekcijah. Teh sekcij je veliko, toda obenem so edina oblika delovanja društva, kar ni najbolj vzpodbudno.

O vsem tem je razpravljala občina zbor društva in med drugim opozorila na to, da lutkovna sekcija ni prišla dovolj do izraza, čeprav utegne pridobiti največ ljubiteljev. V diskusiji je bilo morda nekoliko

Udeležence kuharskega tečaja v Črešnjecih pri Radgoni

prebivalstvu tudi nastope rtujskega gledališča. Tako je bilo vseh prireditev toliko, da je v povprečju v vsem letu bila vsak peti dan ena prireditev.

Pogled kulturnih prireditev, posredovanja gledališke umetnosti in podobnih stvaritev je Svoboda organizirala izrazito izobraževalno delo. Sem sodijo predavanja ljudske univerze, tečaji za širšo izobražbo delavcev in članov delavskih svetov, s katerimi so pretresli načela družbenega upravljanja v podjetjih in vloga delavskega sveta v tem upravljanju.

Klub vsemu temu, da kina, ki ga tudi upravlja Svoboda, ne ome-

SOBOŠKA KRONIKA

Poroke, rojstva in smrti od 27. oktobra do 3. novembra 1956.

Poročila sta se: Karol Karba, uslužbenec in Marija Puhar, uslužbenka, oba iz M. Sobote.

Rodile so: Anica Kekec iz Lendave, deklica; Terezija Hargan iz Apač, deklica; Marija Podlesak iz Pečarovec, deklica; Marija Hauko iz Rankovce, deklica; Pavla Arns iz Radgone, deklica; Zdenka Ficko iz Radnece, deklica; Olga Grabar iz Fokovec, deklica; Francka Bogša iz Zirovnice, deklica; Ljudmila Kotnik iz Hercegovca, deklica; Marica Ružič iz Bakovec, deklica; Ana Švec iz M. Sobote, deklica; Emilija Kučan iz Cankove, deklica; Marija Vogrinec iz Orhovskega vrha, deklica; Ana Zadravec iz Lipe, deklica. Rodile so v soboški porodnišnici.

Umrli so: Pavel Dub iz Veščice, star 69 let; Boris Budja, uslužbenec iz Maribora, star 51 let iz Julijana Vrečič iz Kroga, stara 66 let.

NESREČE IN NEZGODE

Na domačem dvorišču je padel 59-letni Peter Flerin, invalid - upokojenec od Vidma ob Ščavnici in si poškodoval desno ramo.

Po stopnicah je padel 80-letni Stefan Litrop iz Turnišča in si zlomil desno stegnenico.

V gozdu je spodrsnilo 47-letnemu Jožetu Majcu iz Dolica. Zlomil si je levo nogo v gležnju.

Puško je razneslo, ko jo je sprožil, 49-letnemu Mihaelu Nedoku, vinogradniškemu delavcu iz Presike in mu odtrgalo palec na levi roki.

Pri pretepu je nekdo udaril v prsa 51-letnega Gašparja Spielina iz Rakičana in mu zlomil rebro.

Pri stroju za rezanje lesa si je hudo poškodoval dlan desne roke 25-letni Kolarica Sebanjič iz Stanjevec, ki dela v mizarstvu v Svidci.

Na palico je stopila in padla, ko je nesla tropine, 52-letna Terezija Ganzer iz Podgrada. Zlomila si je levo roko.

S sekuro se je vsekala v levo roko in dobila hudo rano 24-letna Ljudmila Miško iz Ljutomera.

Pri telovadbi je tako nerodno padel 9-letni Edi Bego iz Veščice, da si je močno poškodoval levi kolke.

Mladi bik je brenil 6-letnega Stefana Kozlariča iz Trnja in mu hudo poškodoval levo stegno.

Lonec z mlečnim močnikom je padel na glavo 3-letni Mariji Smodiš iz Stanjevec in ji prizadel precejšnjo poškodbo na senco.

POŽAR V KROGU

Pretekli ponedeljek je pri posestniku Kolaricu v Krogu zapel rdeči petelin svojo uničevalno pesem. Upepel je vse posredne gospodarske poslopja. Požar je izbruhnil v popoldanskih urah, goreti pa je pričelo v zadnjem delu poslopja, nekje pri hlevih ali v gnuhu.

Domnevajo, da je bil požar podtaknjen ali pa so ga povzročili otroci. Skodo cenijo okrog 8 stotisoč dinarjev.

Le z veliko požrtvovalnostjo očitavcev, ki so prvi uhitili na kraj nesreče, predvsem učiteljev, so vsaj nekaj notranje hišne opreme rešili. S pravočasnim posredovanjem domačih in soboških gasilcev je bilo preprečeno, da se požar ni razširil.

F. F.

Krvodajalcem — vse priznanje

Transfuzijska postaja v M. Soboti opravlja zelo važno in večkrat za življenje bolnikov odločilno nalogo. Letos 6. januarja so prvi krvodajalci dali svojo kri za reševanje bolnikov. Od tedaj do 31. avgusta so v transfuzijski postaji odvzeli kri 647 osebam. Nekateri so že v tem obdobju dvakrat, nekateri pa celo trikrat dali svojo kri pomoči potrebnim. Vsem krvodajalcem se je potrebno posebej zahvaliti za njihovo človekoljubno dejanje.

V sredo, 31. oktobra 1956 so dali svojo kri naslednji: Vera Hozjan, Moravci; Aleksander Šilar, Strukovci; Deziderij Sapač, Strukovci; Karolina Sapač, Vilma Lončar, Stefan Horvat, Elza Horvat, Angela Skodnik, Marija Hodošek, Marija Baranja, Marija Horvat, št. 57, Marija Horvat, št. 75, vsi iz Zenkovec; Franc Hozjan, Črešnjeci in Terezija Hozjan, Črešnjeci.

V bodoče bomo na tem mestu redno objavljali imena krvodajalcev.

Gospodarski drobiž

V Novem mestu je bilo pred nekaj dnevi zaključeno II. republiško zborovanje sadjarjev. Med udeleženci je bilo precejšnje zanimanje za strokovne referate. Nekaj dni kasneje so se zbrali v Novem mestu tudi dolenski vino-tradniki.

Asfaltiranje ceste Beograd—Milanovec gre h koncu. Na projektirani novi cesti Beograd—Skoplje bo v kratkem dograjen del ceste Stavič—Ubrinovci blizu Gornjega Milanovca. Omenjeni del ceste je dolg okoli 12 km. Pri gradnji sodeluje 1.200 delavcev.

TELESNA VZGOJA IN ŠPORT

Okrajna zveza TVD „PARTIZAN“

OBVEŠČA:

Za proslavo 29. nov. naj društva že sedaj prično s pripravami. Proslave so po vseh društvenih obvezno. Programi naj vsebujejo med drugim tudi svedene seje, doletev legitimacije, diplom in priznanj in končno sprejem novih članov.

V začetku decembra bo v M. Soboti tečaj za vodnike in vodnice-začetnike. Društva naj že sedaj preudarjajo, koga bodo poslala na tečaj ter uredijo glede morebitnih dopustov. Navodila za prijavo bodo pravočasno objavljena. Vsako društvo mora poslati obvezno na tečaj 1 ali 2 tečajnika.

Sporočamo društvom, da lahko naročijo pionirske legitimacije direktno pri Zvezi za telesno vzgojo „Partizani“ Slovenije v Ljubljani.

Ker nekatera društva vprašujejo za pravilnik v zvezi s tekmovanjem za pokal Ljudske pravice, vam sporočamo, da se ocenjuje na dosednji način. (Glej Vestnik št. 4. od 15. 4. 1959). Kar zadeva mestna in vsaka društva pa najdete v Vestniku št. 10 z dne 15. 5. 1956.

Z objavo v prejšnji številki določena seja Okrajne zveze Partizan M. Sobota ne bo dne 14. 11. 1956, temveč 18. 11. 1956 ob 9. uri v mali dvorani doma „VD „Partizani“ M. Sobota.

URNIK TVD „PARTIZAN“

PONEDELJEK:

10-11 pionirke osnovna šola 1-4 raz. Győrkoš Marija, 15-16 pionirke osnovna šola 3-4 raz. Győrkoš Marija, 16-17 pionirke osnovna šola 1-2 raz. Podlesak Ana, 19-20 pionirji gimnazija 3-4 raz. Velnar Miloš, 20-21 članice mlajše in starejše Győrkoš-Bežjak Irena.

TORFK:

10-11 pionirji osnovna šola 1-4 raz. Kováč Janez, 18-19 pionirke gimnazija 1-4 raz. Tručl Anica, 19-20 mladinke gimnazija trgovska, Bežjak Irena, 20-21 mladinci gimnazija trgovska, Seban Franc.

SREDA:

17-18 pionirji osnovna šola 1-4 raz. Sapač Stefan, 18-19 pionirji gimnazija 1-4 raz. Sapač Stefan, 19-20 treningi NK „Sobota“ Svatina Slavko.

ČETREK:

16-17 pionirke osnovna šola 1-4 raz. Győrkoš Marija, 15-16 pionirke osnovna šola 3-4 raz. Győrkoš Marija, 16-17 pionirke osnovna šola 1-2 raz. Podlesak Ana, 19-20 pionirji gimnazija 3-4 raz. Velnar Miloš, 20-21 članice mlajše in starejše Győrkoš-Bežjak Irena.

PETEK:

16-17 pionirji osnovna šola 1-4 raz. Kováč Janez, 18-19 pionirke gimnazija 1-4 raz. Tručl Anica, 19-20 mladinke gimnazija trgovska, Bežjak Irena, 20-21 mladinci gimnazija trgovska, Seban Franc.

SOBOTA:

17-18 pionirji osnovna šola 1-4 raz. Sapač Stefan, 18-19 pionirji gimnazija 1-4 raz. Sapač Stefan, 19-21 trening NK Sobota, Svatina Slavko.

RAZNA TEKMOVANJA

V DRUŠTVIH TVD „PARTIZAN“

V OKRAJU MURSKA SOBOTA

I. Sektorsko prvenstvo v pionirskem nogometu za sektor Sobota 14. X.

Tekmovalo je 6 društev Partizana.

Rezultati:

Pionirke:
I. mesto društvo M. Sobota 223,0 toč.
II. mesto društvo Puconci 225,1 toč.
III. mesto društvo Tišina 216,6 toč.
IV. mesto društvo Križevci Pr. 178,8 toč.
V. mesto društvo G. Petrovci 158,3 toč.
VI. mesto društvo Bodonci 152,3 toč.

Pionirji:
I. mesto društvo Puconci 236,0 toč.
II. mesto društvo M. Sobota 1. 227,8 toč.
III. mesto društvo Tišina 227,0 toč.
IV. mesto društvo G. Petrovci 226,7 toč.
V. mesto društvo Križevci Pr. 205,5 toč.
VI. mesto društvo Bodonci 190,8 toč.
VII. mesto društvo M. Sobota 2. 190,4 toč.

II. V odbojki so zmazali na sektorju Sobota moštvo društva „Partizani“ Sobota I. mesto, Rakičan II. mesto in Tišina III. mesto. 14. X. 1956.

III. V sektorskem prvenstvu v igri med dvema ošinama je tekmovalo 6 moštev pionirjev 14. X. 1956.

Med pionirji so sledeči rezultati:

I. mesto Gor. Petrovci
II. mesto Bodonci
III. mesto Puconci
Med pionirkami so sledeči rezultati:
I. mesto Bodonci
II. mesto Križevci v Prekmurju
III. mesto Petrovci

Athletsko prvenstvo posameznikov za sektor Sobota tekmovalo so društva Sobota in Rakičan skupaj, tekmovalcev 65.

Sobota I. mesto 205 točk
Rakičan II. mesto 90 točk.

I. Sektorsko prvenstvo v pionirskem nogometu na sektorju Radgona.

Tekmovalo je 11 vrst 66 tekmovalcev vsi iz društva Radgona.

I. Sektorsko prvenstvo posameznikov v atletiki za sektor Radgona sta tekmovali društvo Radgona z 24 tekmovalci in Radenci s 5 tekmovalci.

Rezultati:

I. mesto Radgona 179 točk
II. mesto Radenci 61 točk.

Okrajna gasilska zveza Murska Sobota obvešča:

Plačilo vestnika:

Pozivamo vsa PGD in OBGZ, da nemudoma poravnajo naročnino za Gasilski vestnik, ker jim sicer uprava vestnika list takoj ustavi.

Podčastniški in strojniški tečaj:

Ker klub naš obavi v PV še do danes nismo prejeli nobene prijave za podč. tečaj, vabimo ponovno vsa PGD, da nam do 29. 1. m. zanesljivo sporoče imena kandidatov za podč. tečaj, ki se bo predvidoma pričel jan. 1957.

Pozivamo vsa PGD, ki še nimajo kvalificiranih strojnikov, da to prijavijo, ker je OGZ ob zadostnem številu prijaviteljev pripravljena prirediti tečaj za strojniko. Rok prijave je 20. 1. m. Tečaj bo decembra. Iz pisarne OGZ.

Dežurstvo v ambulanti soc. zavarovanja

Dežurni zdravnik splošne ambulante v M. Soboti v nedeljo, 11. nov. je dr. Ivan Benkovič. V ambulanti bo od 8. do 12. ure. V nujnih primerih popoldne in ponoči ga iščite doma na stanovanju. Lendavska 10-II (novi blok).

Smrtina nesreča

11. oktobra zjutraj se je 65-letni kmet Jože Olaj iz Hrastja-Mote podal s kolesom v mlino po moko. Ko se je vračal, je pešalil poleg kolesa, verjetno zato, ker se ni čutil dovolj sigurnega poleg vreče s 30 kilogrami moke, tem bolj, ker je vso noč prebil v žganjarni. Navzlic tej previdnosti pa je padel v obcestni jarek tako nesrečno, da mu je počila lobanja in je dobil notranjo krvavitev, kateri je naslednji dan podlegel.

SLUŽBENE OBJAVE

„POMURSKA NOGOMETNE LIGE“

Zaostale tekme je treba odigrati 11. novembra 1956:

Rakičan—Ljutomer
Začetek ob 14.45, igrišče Rakičana, sodil bo Dervarič, službujoči Gorčan.

Turnišče—Trgovec

Začetek ob 15. uri, igrišče NK Sobota, sodil bo Flisar, službujoči Cvetko.

Rezultati VII. kola:

Ljutomer—Ledava 5:2
Trgovec—Sobota II — preložena
Nofta II—Turnišče 3:3
Rakičan prost.

TABELA

Sobota II	5	3	2	0	21:8	8
Rakičan	5	3	1	1	23:7	7
Turnišče	5	3	1	1	14:8	7
Nofta II	5	2	1	1	20:9	6
Ljutomer	5	2	0	3	10:18	4
Ledava	6	1	0	5	10:32	2
Trgovec	5	0	0	3	2:18	0

Perianica tudi v M. Soboti

Kmalu na veseločim v Zagrebu je bilo onaziti tudi pri soboški mladini, da si po daja z lovarji sem in tja no zraku poseben perianst žogico, po kateri je imenovana tudi igra. Mnogi so se spraševali, odkod ta igra in kakšna so pravila za igranje. Nekateri so celo menili, da je perianica modni šport, ki ho staj ko prvi razbiliti, drugi pa je že snoh sloj nosi videli ali pa so zelo malo vedeli o njej.

Diški občasno gimnazije igrajo perianico že doli časa. Z njo so se seznanili v šol. letu 1954/57. Pred dnevi pa so pionirji in mladinci imeli že tudi svoj prvi turnir. Sodelovalo je 11 tekmovalcev. Ko pa ho še več mladih ljudi prišlo do priložnosti igranja, ki si jo bodo nabavili s svojimi prihranki, bo igra gotovo nastala še bolj zanimiva. Mnogi strokovnjaki na priložnostno nastanico neav mladini, sni no svojim fizičnim delovanjem zelo koristno vpliva na mladi, doražajoči organizem.

REZULTATI TURNIRJA

Mladinci:

1. Mihael Tač, VI. a	4	4	0	0	8:0	8
2. Oton Tončar, VI. b	4	3	0	1	6:5	6
3. Milan Banič, VI. a	4	2	0	2	5:4	4

Pionirji:

1. Jože Mihalič, II. e	5	5	0	0	10:1	10
2. Oton Tončar, II. e	5	4	0	1	8:2	8
3. Emil Milošević, IV. e	5	3	0	2	7:4	6

V nogometnem tekmovanju za prvenstvo soboške Gimnazije je VIII. premagal V. razred s 5:0 (2:0). V kvalifikacijski tekmi pa sta igrala IV. d razred in IV. b razred 1:3 (1:1).

V košarkarskem srečanju je VI. razred premagal ESS z 49:34 (21:10) in VIII.—VII. razred 53:22 (33:22).

Tedenski koledar

Nedelja, 11. nov. — Martin
Ponedeljek, 12. nov. — Milka
Torek, 13. nov. — Stanislav
Sreda, 14. nov. — Borislava
Četrtek, 15. nov. — Leopold
Petek, 16. nov. — Jerica
Sobota, 17. nov. — Gregor

KINO

MURSKA SOBOTA — od 9. do 11. nov. ameriški barvni film »Bledoljčnikov sin«, od 13. do 15. nov. ameriški film »Pago — Pago začarani otok«.

GRAD — 18. nov. ameriški film »Zmaga ali smrt«.

VELIKA POLANA — 11. nov. ameriški film »Ljubezen na bojišču«.

LENDAVA — od 9. do 11. nov. ameriški film »Neumne sanje«, od 13. do 15. nov. ameriški barvni film »V dolini bobrov in pol orala zemlje«.

SLATINA RADENCI — 10. in 11. nov. ameriški film »Tajnost sobe 17«.

CEPINCI — 11. nov. angleški film »Henrik V.«.

RADGONA — 10. in 11. nov. ameriški barvni film »Pas za pištolo«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — 10. in 11. nov. ameriški film »Visoka Barbarec«.

MALI OGLASI

REALITETNA AGENCIJA MURSKA SOBOTA, prodaja različna POSESTVA, že od 600.000 dinarjev naprej, v okolici Radence, Radgone in Maribora, kakor tudi HIŠE, PARCELE V M. SOBOTI IN MARIBORU! Posredujemo tudi nakup in prodajo vseh kmetijskih strojev in posojnih motorjev. Realitetna agencija Murska Sobota.

REPO — pobrano in obrezano — prodam. Vprašati: M. Sobota, Ivanocijeva 67.

TESANO OSTRESJE, NOVO, za gospodarsko poslopje, prodam. — Iljaševci 60, p. Križevci pri Ljutomeru.

KOBILO, težko, tri leta staro, prodam — Dobrovnik 180.

6,5 ha POSESTVA VSEH KULTUR, zaradi selitve, ugodno prodam. Poslopje zidano, ob glavni cesti, 7 km od Maribora. Cena ugodna. — Franc Kmetič, Sp. Kungota, Gradiška 42 p. Pesnica.

Prodamo

PISALNI STROJ

znamke Remington — Prekmurski magazin Murska Sobota.

Kmetijska zadruga Rogaševci razpisuje mesto

UPRAVNIKA

Pogoji: popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse na vodilnem mestu v kmetijski zadrugi ali opravljen izpit iz trgovske stroke z najmanj 10-letno prakso v trgovini. Plača po tarifnem pravilniku.

Kmetijska zadruga Rogaševci

R A Z P I S

Komisija za razpis službenih mest direktorjev in poslovodij pri ObLO Beltinci razpisuje na podlagi 10. čl. Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in 89. čl. Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov službeno mesto

POSLOVOJDE

za »Splošno pleskarstvo« v Beltincih. Pogoji: obrtni mojster v pleskarski stroki ali pa najmanj 5 let pomočniške prakse. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Kolkovane ponudbe s potrebnimi dokazili o strokovnosti in kratkim življenjepisom je poslati do 15. nov. 1956 na ObLO Beltinci.

Občinski ljudski odbor Beltinci

PRODAMO

1 decimalno tehtnico — 250 kg, 1 decimalno tehtnico — 100 kg. Podrobnejše informacije vsak dan od 6. do 14. ure v Tovarni mesnih izdelkov Murska Sobota.

Za okoliš Veržej in okoliš Križevci pri Ljutomeru iščemo

2 TERENSKA ZASTOPNIKA

Razpisujemo tudi mesto

POMOŽNEGA KNJIGOVODJE

Pogoji: popolna ali neopolna srednješolska izobrazba, DOZ M. Sobota.

Ali si že naročil »SVET OB MURI«

Pomurski vestnik — Izdaja časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: M. Sobota, Trubarjev dvorček 3/II. — Telefon 1-39 Uprava in oglašni oddelki: Murska Sobota, Kocjerska ulica 7 — Tel. 53 — Naročnina: četrtilletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Tekoči račun pri Narodni banki 641-T-608 »M. Soboti« — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti.

Pri Piranu prva sončna centrala v Jugoslaviji?

MEGLENA LJUBLJANA SPREJEMA LETNO VEČ SONČNE ENERGIJE KOT PARIZ ALI WASHINGTON. — NAJVEČ PA JE PREJEMAJO DALMATINSKI OTOKI, MED KATERIMI PREDNJACI HVAR. — V PIRANU NAJ BI STALA PRVA »SONČNA CENTRALA« V NASI DRŽAVI. — PROIZVODNJA KERAMIČNIH SUROVIN V SONČNIH PEČEH JE CENEJŠA KOT V ELEKTROTERMICNIH. — SONČNA ENERGIJA LAHKO PRINESE ZASLUŽEK PREBIVALCEM PASIVNIH PREDELAV NA JUGU DRŽAVE.

Pred tedni smo pisali, da v nekaterih deželah že uporabljajo sončno energijo v gospodinjstvu; s posebnimi pripravami zbirajo sončne žarke in z njihovo pomočjo kuhajo. V tem primeru je sončna energija zamenjala navadno kurivo (drva, premog itd.) ali pa električno energijo.

V ljubljanskem Metalurškem inštitutu pa se ukvarjajo še z bolj pomembnimi in daljnosežnimi načrti. Potrebujemo samo sredstva, pa bodo začeli uveljavljati razne poskuse in strokovne študije, katere bo kajpak spremljala tudi gradnja prve sončne peči z zmogljivostjo 1000 kilovatov. Peč bodo predvidoma gradili četri leta.

○ V sončni peči, v katero bo skoncentrirana velika količina sončne energije, bodo proizvajali visokotemperaturne keramične izdelke;

○ proizvajali steklo posebnih vrst z visokimi tališči in normalno steklo;

○ pretvarjali sončno energijo v električno posredno, zlasti pa

○ proučevali možnosti za zbiranje sončne energije in njeno izkoriščanje ponoči, t. j. v času, ko ni dovolj sončne energije.

Gospodarski račun

govori v prid sončni energiji

Tudi gospodarski račun govori v prid sončni energiji, saj so dosedanja poskusi v tujih deželah pokazali, da je proizvodnja keramičnih, steklenih in drugih visokotemperaturnih predmetov v sončnih pečeh mnogo cenejša kot v električnih pečeh; z veliko koncentracijo temperature in neposrednim prenašanjem sončne toplotne energije na material (štirioglato zrcalo, ki se pomika za soncem, usmerja sončne žarke v veliko parabolično zrcalo, ki koncentriira sončne žarke v sončno peč, v kateri je določena surovina), ki ga je potrebno topiti, znaša potrošnja energije v sončni peči za kilogram magnezijumoksida samo 1,5 kWh, medtem ko potrebujemo v električni peči za proizvodnjo popolnoma enake količine magnezijumoksida 2,5 kWh energije. In dalje: Izgradnja sončne peči z zmogljivostjo 1000 kilovatov bi stala pri serijski izdelavi potrebnih naprav okrog 100 milijonov din. V takem agregatu je moči proizvesti letno tisoč ton magnezijumoksida, kar pomeni, da bi amortizacijski in drugi stroški obremenjevali vsak kilogram magnezijumoksida komaj s 5 din. Vsak inštalirani kilovat v

naših električnih hidrocentralah pa stane 240 tisoč din. Tej vsoti je treba pristeti še stroške za izgradnjo električne peči, elektrode in surovine, ki pa jih sončne peči sploh ne potrebujejo. Očiten letni prihodek pri tisočih kilovatih energije: najmanj 140 milijonov din.

Prof. ing. Ciril Rekar, predstojnik Metalurškega inštituta pri TVŠ v Ljubljani, ki je proučeval dosežene izkušnje v Franciji, je dejal, da se lahko tudi pri nas odločimo za izkoriščanje sončne energije, saj imamo sončnih dni v izobilju in nas nenehno tare pomanjkanje električne energije, posebno še za proizvodnjo keramičnih izdelkov.

Z gradnjo naprav za izkorišča-

nje sončne energije pa bi lahko zagotovili vir dohodkov tudi revnim krajem v Primorju, zlasti prebi-

Zoper tigre in leoparda!

»Rešite prebivalstvo tigrov in leopardov, ki so dosedaj požrli že več sto ljudi — se je glasil poziv vlade države Madža

NAJVISJI EVROPEJEC

Največji človek v Evropi je prav gotovo Holandec Jan van Albert, ki je visok 269 cm. Ob rojstvu je tehtal 8 kg. Nosi čevlje številka 63 in klobuk 72. Če si hoče dati sešiti novo obleko, mora kupiti kar 8 metrov blaga.

ZA DOBRO VOLJO

V MEDVEDJEM BRLOGU

— Kosmata kapa, zdaj pa bo za res treba iti spat.

— Zakaj?

— Mar ne vidiš, da se je že začela gradbena sezona.

V DRUŽINSKEM KROGU

Mož: »Kaj pa bereš, ženka?«

Zena: »Žalostno knjigo...«

Mož: »Naš gospodinjski proračun je podoben takim knjigam.«

Zena: »Saj prav njega proučujem...«

LJUBEZEN NI ENODNEVNICA

V Londonu je umrl 83-letni zarizeni samec — bogati Pultney Bolingsborke. Svoje premoženje je zapustil trem starkam, ki jih je bil v mladosti zasnubil, pa njegove poudbe niso hotele sprejeti.

»Vsako izmed vas sem nekoč strastno ljubil,« je zapisal v svojo oporoko, sin vse tri ste me zavrnile. Sedaj sem vam za to hvaležen iz vsega svojega srca. Če bi me namreč bila katera uslišala, bi moje življenje ne bilo tako srečno in mirno, kot je v resnici bilo.«

valcem naših otokov. Predelovali bi manj vredne keramične surovine v večvredne. V času, ko ne bi bilo sonca in sončna peč ne bi obratovala, pa bi v sončnih centralah zaposleni ljudje skupaj z drugimi obdelovali surovo steklo in surove steklene predmete. Neznaten del tega velikega načrta je že uresničen: Metalurški inštitut v Ljubljani je dobil v Bernardinu pri Piranu potrebno zemljišče za prvo sončno peč v državi.

In še to je dodal prof. ing. Rekar: »Pri celi stvari pa je vendar nekaj narobe: sončne energije ni mogoče izkoriščati za rušenje in ubijanje v vojnah. Če bi bilo to možno, potem bi zdaj že po vsem svetu stale velikanske sončne centrale! Kaj se vam ne zdi, da smo zato prav mi poklicani...?«

Življenjska doba ljudi

Zmanjšanje umrljivosti na splošno, zlasti pa še v zadnjih desetletjih, je potrebno pripisati velikemu napredovanju medicine od druge polovice 19. stoletja dalje, ugodnejšim higienskimi razmeram in zboljanju življenjskih pogojev prebivalstva.

Povprečna dolgotrajnost človeškega življenja se je dokaj povečala. V deželah z dobrim življenjskim standardom in ugodnimi sanitarnimi

napravami živijo ljudje povprečno po 70 let. Leta 1948 je znašala povprečna življenjska doba ljudi na Novi Zelandiji 70, na Norveškem 72, v ZDA (belci) pa 67,8 let. Nasprotno pa je v gospodarsko in kulturno zaostalih deželah povprečna dolgotrajnost življenja še zmeraj kratka, saj je komaj nekoliko daljša od one pred 2 tisoč leti.

V pogledu dolgotrajnosti življenja so prve dežele na svetu skandinavske

SE POMIKA NAVZGOR

(Norveška, Švedska, Finska), dežele z angleškim jezikom in Holandska, med zadnjimi pa dežele Srednje in Južne Amerike, dela Afrike in Južne Azije.

Ko so leta 1939, živeli ljudje v gospodarsko in zdravstveno zelo naprednih državah povprečno 65 let, je v Mehiki znašala povprečna starost (leta 1930) 33,3, v Indiji pa od leta 1921 do 1931 samo 26,8 let.

SPANJE — POL ŽIVLJENJA

Znanstveniki so ugotovili, da je spanje življenjsko važno opravilo. Živali lahko zdrže dvajset dni brez hrane, poginejo pa v štirih ali petih dneh, če jih ne pustimo spati. Človek bi, če bi mu kratili spanje, bržčas umrl v desetih dneh, brez hrane pa bi utegnil živeti tudi do šest tednov.

700 tisoč vrst žuželk na svetu

Naša doba prav gotovo ni doba človeka ali sesalcev, marveč doba žuželk. Dosedaj so namreč odkrili kakih 700 tisoč vrst žuželk, približno štirikrat toliko pa je še neodkritih ali nedoločenih. Število posameznih žuželk pa je tako veliko, da bi komaj našli število, s katero bi ga lahko zapisali.

Lepega poletnega dneva je na majhnem griču več žuželk kakor pa ljudi v vsej Aziji.

STAR ZENIN

V New Yorku dokazuje neki Indijec iz Columbijce, da je star 176 let. Ugotovili so, da je res star vsaj 150 let.

Ko je Indijec prišel v New York, je povedal, da je bil petkrat poročen in izrazil željo, da bi se ponovno poročil, toda samo z debelo ženo.

Dobil je ponudbo iz dežele Indiana. Zenska, ki se je pripravljena z njim poročiti, tehta »samo« 116 kilogramov.

ZADNJI OPOMIN

V neko ameriško bolnišnico so pripeljali bolnika, katerega je bilo treba hitro operirati. Brž so ga položili na kirurško mizo, a asistent in bolničarji so ga začeli pripravljati za operacijo.

Mož je bil zvezan, bolničar pa mu je začel razkuževati kožo, kjer bi moral zdravnik napraviti rez. Preden pa je začel, je opazil na bolnikovem trebuhu kosček najlepšega platna z napisom »Bodite pazljivi!«

V SOBOŠKI MENZI

Gost: »Prinesite že vendar mojo porčijo na mizo. Preklemano... saj že celo uro čakam...«

Natakar: »Pa še malo počakajte, saj menzo komaj ustanovljamo...«

Fadil Hadžić:

BUDHA ME JE LEPO SPREJEL

10

Potopis slučajnega pomorščaka

Uglajenega gospoda Bromfielda sem izkrcal pred tistim dragim, napak zatrajanim hotelom. Romantični Kipling je odšel v Kino, da bi gledal eksotični film o lovu na indijske tigre. Mene je čakala kabina na ladji.

Indija, slikovita in siromašna, je dremajoč ostala na bombajskem pločniku. Njene sanje so bile nemirne kot pri človeku, ki mora kmalu rešiti nekaj tisoč problemov.

IX. INDIJSKA VERSTVA

Pojdimo od stvarnega k ne stvarnemu. Odzrnimo zaveso še na sistem delu indijskega življenja, ki se odvijava izven evropskega pojmovanja o veri, bogu in božanstvih.

Soremljam pogreb nekega Indijca na cesti in dobivam vtis, da mrliča peljejo na sprehod. Potem bi se sprehodil, spet ležal in sjeel bo mrtve, ker je to prenos duše, ne pa grda in bavalna evropska smrt. Zato družina niti ne joče, ampak ga dano in poslušno spremlja v veri, da njihov današnji mrlič živi še nekeje drugje in da mu je tam prijetneje. Mimoidoči ne pomilujejo mrtvega meščana, ker pričakujejo, da ga bodo še ali v nadaljevanju življenja še enkrat. Tu umirajo torej brez žalosti, brez žalostnega petja. Stirje goli indijci, ki niso iz tih bodečih sežigov, to bolj opazujejo z razburjenjem človeka, ki gleda na mrtvega, potem bom na povabil bližnjega kavarno in si ogledal, omiriti misli pa prodreti v nenavadno indijsko smrt, ki mi poleg moje bo se-

dela družina pokornika. Razpoloženo se bodo pogovarjali in pili hladno oranžado kot ljudje, ki so spremili svojega člana družine na brzovlak. Odpotoval je torej in se naselil v nečem drugem mestu. To niti ni negotovost — tako učijo — in zakaj naj bi bil potem kdo v skrbeh. In če se ne bo nič oglasil od tam, pomeni, da je vse v redu. Toda tudi ko bi se bil oglasil, verujem, da ne bi v Indiji izzval nikakršne senzacije.

Pri nečem živečem Indijcu berem besede:

»Privrženecem hinduizma pomeni verstvo izkušnjo preobrazbe. To ni teorija o bogu, to je duhovna zavest, pojmovanje sveta in stvarnosti.«

V tem prepričanju živi ogromna dežela. To resnično ni podobno tistemu, kar smo pri uri verouka poslušali od našega domačega kateheta.

In zato bataljoni turistov s fotoaparati jurišajo na vizualne elemente čudne vere. Slišali smo zgodbo o sveti kravi in glejte, kako kot detektivni stopamo po njenih sledovih. Ko sem jo srečal prvič, je bilo sveto bitje pri važnem opravilu. Rogove je imelo pisano pobarvane, okoli vratu pa velik venec cvetja. Poleg nje je stal Indijec in pobiral od ljudi denar za kravjo prerokbo sreče in usode. Sveta krava je kimala z glavo, ko jo je Indijec sunil, njen čuvaj pa je svobodno prevajal z vzvišenimi besedami, kar je slišal od nje, človeku, ki je plačal takso. Nihče med odjemalci ni posumil v resničnost te ceremonije. Nasprotno, način, kako se je prerokovala usoda, je bil vreden svetosti krave in svetosti njenega spremljevalca, ki je bil prišel na donosno misel, da namesto kravjega mleka prodaja kravjo svetost. Pozneje so mi povedali, da so trinajst tisoč svetih krav v Bombayu nedavno razrešili svetniškega življenja. Vlada države Bombay je ukazala, da se izselijo v naselje, dvajset kilometrov oddaljeno od mesta. Kot procesija izgnanih menihov so te svete duše stopale iz svetih poslonij, kjer so lagodno živele, prepuščene negi Indijcev. Na njihovi novi prestolnici je zdaj napis:

DOROTHY DANDRIDGE

je postala slona — v filmskem smetu seveda — takorekoč čez noč, kot igralka glavne vloge v filmu Carmen Jones. Zanimiva je pri tem ugotovitev: Dorothy Dandridge je temnopolta, v Hollywoodu pa to ni majhna stvar.